

Novice

VSEBINA:

Poslovanje v prvih treh mesecih

TEMA MESECA - Tehnične storitve

Zgledna urejenost proizvodnih obratov

KADROVSKA GIBANJA

Obisk predstavnikov Slovenskih železnic

Proizvodnja v marcu 2000

Ročni signali - navpični premiki

Napotki za ravnanje z gasilnimi aparati

KAKOVOST

EKOLOGIJA

INOVACIJE

Nadaljevanje predstavitve specialne knjižnice

Ureseničili pravico sodelovanja delavcev pri upravljanju

Obisk predsednika Odbora za gospodarstvo Državnega zbora RS

Sprememba plačnega sistema

Neodvisnost KNSS je praznovala 10 obletnico

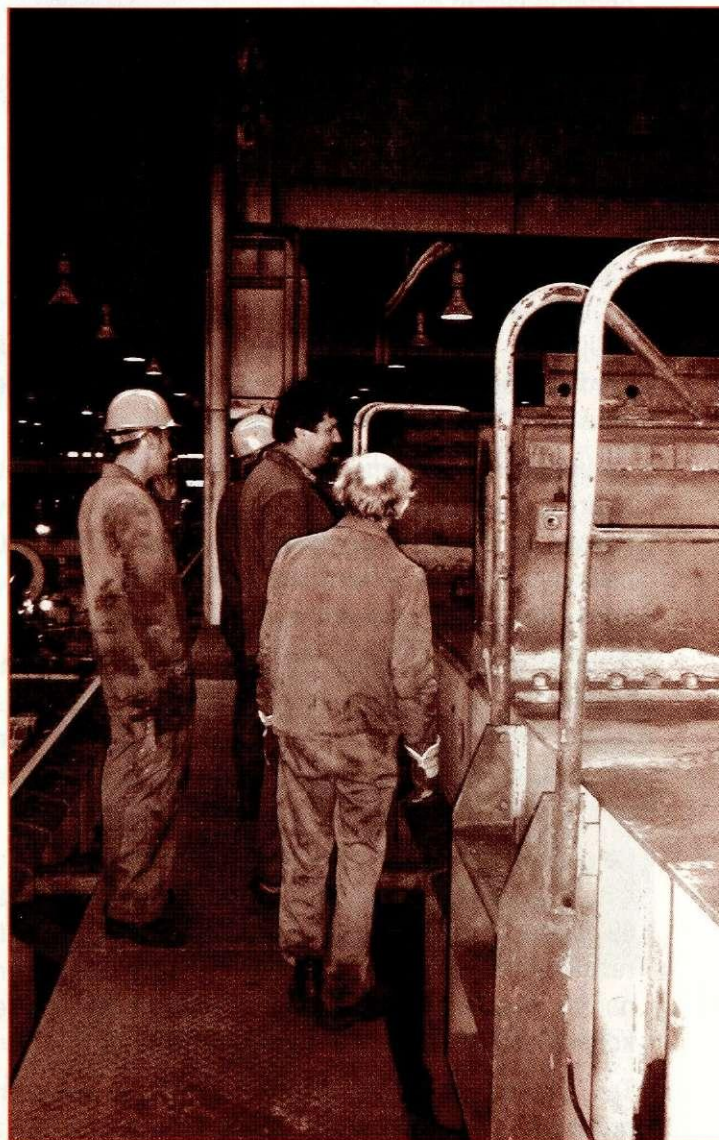
NI MI VSEENO!

IZ ZGODOVINE ŽELEZARNE

Nova jeseniška poštna znamka

POHODNIŠTVO

NAGRADNA KRIŽANKA

Vzdrževanje je dejavnost, ki je prisotna povsod - tako v podjetjih kot tudi doma. Njen cilj je zagotoviti nemoteno obratovanje naprav. Ko pride do okvare, je potrebno čim hitreje ukrepati, odločitve o vrsti ukrepov pa so seveda odvisne od mnogih dejavnikov. Zaposleni v vzdrževalnih oddelkih skrbijo za preventivno vzdrževanje naprav in odpravljajo napake, ki se pojavljajo dnevno. Mnogokrat pa so v nujnih primerih klicani v Acroni tudi v svojem prostem času. Za premagovanje dnevnih težav z napravami je potreben dober kader. Vsaka naložba vanj se nam še kako povrne.

POSLOVANJE V PRVIH TREH MESECIH

V prvih treh mesecih letošnjega leta smo prodali 55.914 ton izdelkov in zanje iztržili 8.892 milijonov tolarjev, kar je 3.460 milijonov več kot v enakem obdobju lani in tudi več, kot smo načrtovali za prvi kvartal letošnjega leta. Zaloge so se zmanjšale za 157 milijonov tolarjev, kar bo v prihodnosti imelo dodaten pozitiven vpliv na plačilno sposobnost podjetja.

Za omenjeno prodajo smo porabili 4.824 milijonov tolarjev za surovine in material, 925 milijonov tolarjev je bil strošek energije, zunanje storitve so znašale 508 milijonov tolarjev, 911 milijonov tolarjev pa predstavljajo stroški dela. Povprečna bruto plača je znašala 151.089 tolarjev, neto pa 100.905 tolarjev.

Če upoštevamo še amortizacijo v višini 380 milijonov tolarjev in druge odhodke v višini 29 milijonov tolarjev, je rezultat iz poslovanja dobiček v višini 380 milijonov tolarjev. V enakem obdobju lani pa smo imeli 162 milijonov tolarjev izgube.

Seveda pa ACRONI bremenijo tudi precejšnji finančni stroški, saj realne in revalorizacijske obresti skupaj s tečajnimi razlikami znašajo več kot 4 odstotke kosmatega donosa. Na končen rezultat poslovanja pa so vplivali tudi izrednih odhodki in prihodki.

Če pogledamo poslovanje kot celoto lahko vidimo, da smo v I. kvartalu uspešno poslovali, saj smo ustvarili 69 milijonov tolarjev dobička in tako celo presegli rezultate, ki smo jih predvideli v gospodarskem načrtu. V primerjavi z enakim obdobjem lani, pa je končni rezultat boljši za več kot 430 milijonov tolarjev.

Tak rezultat pa je bilo možno doseči le s hitrim prilagajanjem ACRONI-ja tržnim razmeram in z nenehno skrbjo za stroške poslovanja, za kar gre zasluga vsem zaposlenim. V večini obratov smo v tem obdobju dosegli rekordno proizvodnjo, kot tudi rekordno nizke potroške energije in pomožnih materialov, rekordna pa je bila tudi proizvodnja nerjavnih izdelkov.

Boljša, kot v preteklosti je tudi likvidnost podjetja. Žiro račun imamo deblokiran že leto in pol, poravnali pa smo tudi že večji del zapadlih obveznosti do domačih in tujih dobaviteljev.

Polonca Marjanovič
univ. dipl. ekon.

V TEHNIČNIH STORITVAH VEČ KOT 80 Odstotkov Zaposlenih z Najmanj Poklicno Izobrazbo

Vzdrževanje je dejavnost, katere cilj je zagotoviti nemoteno obratovanje naprav in je prisotno povsod - tako v podjetjih kot tudi doma. Ko nastane okvara, je treba ukrepati, odločitve pa so seveda odvisne od več dejavnikov.

Različni avtorji zagovarjajo različne oblike organiziranosti te dejavnosti. Tudi v naši družbi in še prej v Železarni smo jih celo vrsto preizkusili s ciljem, da bi čim bolje poslovali. Prevzemali smo delavce od bivših družb Železarne Jesenice (železniški transport in vzdrževanje transportnih sredstev v letu 1994, Strojne in remontne delavnice v letu 1995) in jih tudi izločali (Strojne delavnice v februarju 1999) ter prerazporejali v proizvodne obrate Acronija (obratna vzdrževanja, energetika). Skladno s tem se je menjalo tudi število zaposlenih: od preko 550, ko smo bili v najštevilčnejšem obratu Vzdrževanje zbrani vzdrževalci z vseh področij, do sedanjih 152 delavcev (od tega jih je 12 iz invalidskega podjetja SUZ) Tehničnih storitev z oddelki Vodstvo, RTA, Žerjavi in montaža, Železniški transport in Skladiščno poslovanje.

Magneti za prenašanje debele pločevine.

Zaposleni v omenjenih oddelkih skrbijo za preventivno vzdrževanje naprav in odpravljajo napake, ki se pojavljajo dnevno, mnogokrat pa so klicani v Acroni tudi v svojem prostem času. Sodelujejo pri izvedbi remontov v proizvodnih obratih. Skrbijo za skladiščenje rezervnih delov, preglede dvigal in vitlov pa tudi za popravilo cest, streh, prevozov po železniških tirih in še bi lahko naštevali. Vključeni so tudi v številne projekte.

Omenil bi le tiste, katerih nosilci smo zaposleni iz Tehničnih storitev:

- idejni projekt za preselitev železniškega kolodvora z Jesenic na Belo,
- varno odnašanje, prenašanje in prekladanje nerjavne pločevine,
- nabava novega dvigala nosilnosti 16 ton z vrtljivo traverzo in magneti za potrebe Predelave debele pločevine,
- zamenjava mačka na kleščnem žerjavu v Vroči valjarni,
- zamenjava obstoječe telefonske centrale s sodobno ISDN telefonsko centralo,
- predelava tehtnice CBL, tako da bo omogočen vnos podatkov v informacijski sistem,
- zamenjava merilnika pločevine vroče valjanega traku na ogrodju bluming.

Od dokončanih projektov pa sta omembe vredna »Predelava sekatorja NC2« v Predelavi debele pločevine (v Novicah je bil že opisan) in »Modernizacija tehnic« v 3. hali Vroče valjarne in v hali B v Predelavi debele pločevine.

Za premagovanje dnevnih težav je nujen dober kader. Vsaka naložba vanj se nam še kako povrne. Poklici, ki se opravljajo v Tehničnih storitvah, predvsem za področje elektronike, pa so iskani in v mnogih podjetjih tudi bolje plačani. Zato je število odhodov na oddelku RTA zelo visoko. V enem letu je s tega oddelka odšlo 7 delavcev, od tega 5 v zadnjih treh mesecih. Dodal bi le še to, da doba uvajanja traja najmanj eno leto.

Za zaposlene v Tehničnih storitvah je značilna tudi višja povprečna izobrazba kot v proizvodnih obratih. 34 odstotkov zaposlenih ima srednjo tehnično izobrazbo, preko 80 odstotkov pa najmanj triletno poklicno šolo. Ne moremo pa se pohvaliti, da smo mlad kolektiv. Povprečna starost zaposlenih namreč znaša okrog 45 let, 70 odstotkov delavcev pa je starejših od 40 let. Številke govorijo, da bomo v prihodnosti morali razmisliti o zaposlovanju tudi v naši enoti.

Začel sem z organizacijskimi spremembami, pa naj s tem še zaključim. Zavedamo se, da je organizacija živa stvar in da se spreminja ter da za Acroni predstavljamo strošek. Kakršnekoli spremembe nas še čakajo v prihodnosti, prav gotovo drži, da brez te dejavnosti ne gre, pa naj bo organizirana tako ali drugače. V naših prispevkih je čutiti nostalgijo po »starih časih«, ki pa upam, ne bo narobe razumljena, češ da nismo pripravljeni sprejeti nobenih novosti. Kaže le na dejstvo, da se je tudi v preteklosti tem dejavnostim namenjalo veliko pozornosti.

Vodja Tehničnih storitev Valentin Markež, ing.

V ACRONIJU SO NUJNA TUDI RAZNA GRADBENA POPRAVILA

Z razdelitvijo Železarne Jesenice na posamezne družbe je bilo ukinjeno tudi Gradbeno vzdrževanje s pripadajočimi delavnicami, v katerih je bilo zaposleno okoli 200 ljudi, obratovala pa so na Jesenicah, Javorniku in Koroški Beli. V teh delavnicah so bili zaposleni gradbeni delavci s poklici, kot so: zidarji, pleskarji, mizarji, tesarji, kleparji, plastičarji - jermenarji - in steklarji. Od vseh teh sta v

Acroniju zaposlena le še dva plastičarja. Postorili so vsa gradbena dela na področju bivše železarne, v primeru večjih del (razne obnove, investicije) pa smo že takrat sodelovali z zunanjimi izvajalci, kot so na primer: S.G.P. GRADBINEC, GRADIS, KOVINAR, PLESKAR PTUJ in drugi.

Ker pa je treba obrate Acronija gradbeno vzdrževati, še vedno uporabljamo usluge zunanjih izvajalcev. Zanje je treba izdelati popis del, na osnovi katerega izvajalci izstavijo predračune, naročilo pa dobi najugodnejši ponudnik. Vzdržuje se po potrebi in zahtevi obratov. Pretežna dela so razne prilagoditve, popravila streh, antikorozijska zaščita, pleskanje, peskanje, čiščenje kanalizacije itd.

Večkrat je zelo težko pridobiti izvajalce za nepredvidena dela, ker imajo delo že drugje, pa tudi zato, ker so sami v težavah.

Cveto Pirih

»ZAGOTAVLJANJE KAKOVOSTI« ZA RTA ŽE DAVNO PRED PRIDOBITVIJO CERTIFIKATA

Oddelok RTA - Regulacijska Tehnika in Avtomatizacija - je bil ustanovljen v sredini šestdesetih let in je izšel iz takratnega Energetskega gospodarstva v Železarni Jesenice. Deloma je bil s svojo dejavnostjo vezan na obračun stroškov energetskih medijev, deloma pa je bil to logičen odgovor na vse hitrejši razvoj regulacijske tehnike, ki se je pospešeno uvajala na naše proizvodne agregate z namenom, kako čim

bolje obvladovati tehnologijo proizvodnje in s tem tudi kakovost.

»ISO 9001« se na RTA ni pričel leta 1995, pač pa že mnogo prej, res pa je, da ne v tako dodelani obliki, kot ga imamo danes.

Kljub mnogim preureditvam od ustanovitve do danes pa se dejavnost oddelka ni bistveno spremenila. Pri delu smo prisotni predvsem na področju Acronija, delno pa tudi v ostalih družbah bivše Železarne. Delo opravljamo prav tako kot ostali področni vzdrževalci na remontih, pri novogradnjah, koliko pa je odvisno od vgrajene opreme, za katero smo odgovorni. V nekaterih delih je dejavnost oddelka neposredno vezana na proizvodne procese. Meritve temperatur, pretokov, tlakov, analize materialov, kisika v pečeh, procesno vodenje so in bodo nepogrešljiv pripomoček za spremljanje predpisanih delovnih operacij, regulacija pa neposredno uravnava delovne procese v mejah zahtevanih tehnoloških predpisov, ščiti kakovost vložka in omogoča racionalno izrabo energije.

V delavnici RTA.

Velik del vzdrževalne dejavnosti poteka preventivno, predvsem v smislu zagotavljanja kakovosti ISO 9001, kjer pokrivamo poglavje 11, »Merilna in preskusna oprema«, in poglavje 14, »Preventivni pregledi«. Za to delo smo ustrezno opremljeni z verificiranimi delovnimi etaloni za temperaturo, tlak, napetost, tok in maso. Oddelok vodi register meril z vso zahtevano dokumentacijo ter opravlja s postopki predpisane kontrolne meritve v skladu z metrološkimi zahtevami. Na področju merilnih in tehtalnih naprav nas občasno obiščejo in preverjajo tako domači kot tuji presojevalci.

Težave, s katerimi se vsakodnevno srečujemo pri delu, verjetno niso drugačne kot v ostalih obratih, vendar bi rad izpostavil vsaj dve, čeprav zagotovo nista edini.

Pri kadrih smo prišli do točke, ko nam vsak odhod povzroči velike težave pri vsakodnevnom organiziranju dela. Zaradi velikega števila različnih, skorajda unikatnih naprav, je zamenljivost kadra med posameznimi oddelki skoraj nemogoča. Danes tehnik elektronik – vzdrževalec telefonske centrale ne more kar tako zamenjati tehnika

elektronika, ki vzdržuje merilnik debeline na valjalniškem ogrodju, ne da bi se za to delo priučil. To je tako, kot če bi valjavec en dan delal na ZRM ogrodju v Hladni valjarni, drugi dan pa na blumingu v Vroči valjarni.

Druga težava je v tem, da so nekatere merilne, elektronske, računalniško – procesne naprave stare 25 do 30 let, tako da proizvajalci niti rezervnih delov zanje ne izdelujejo več. Najbolj pereča je ta problematika v obratih Hladna valjarna in Predelava debele pločevine. Telefonska centrala je, naj navedem primer, zadnja takšna v Sloveniji, ki še kolikor toliko služi svojemu namenu. Mirmo lahko trdim, da te naprave zagotovo niso bile slabo vzdrževane, če še danes ohranjajo njihovo obratovalno sposobnost. Koliko časa še, pa je že drugo vprašanje.

Pri vsem tem pa je treba povedati, da to ni le zasluga današnje generacije zaposlenih, pač pa tudi vseh tistih delavcev, ki so bili na oddelku RTA pred nami.

Stanislav Martinuč

Miran Bricelj, univ.dipl.inž.elektrotehnike – Tehnične storitve:

"ZNANJE JE, NI PA PRAVE MOTIVACIJE"

G. Bricelj, ali lahko opišete vaše začetke na Jesenicah?

Po končanem študiju elektrotehnike sem se zaposlil na Jesenicah, v oddelku RTA-VER, kjer smo delali v majhni skupini štirih ljudi. Imeli smo možnost razvijanja novih naprav, novih rešitev, dokler nas ni

prehitel razvoj elektronike. Znanje smo sicer imeli, vendar pa je oprema, s katero smo delali, počasi zastarela. Prav tako je stagniral tudi proces dodatnega izobraževanja in pridobivanja znanja.

Kakšne so posledice slabega procesa dodatnega usposabljanja na delovnem mestu?

Primer je nabava naprave kvantometer v Acroniju. V nakup naprave je bilo vloženega veliko denarja, vzdrževanje naprave je izredno zahtevno, vseeno pa se je uprava odločila primerno usposobiti le enega vzdrževalca. To predstavlja vsekakor veliko tveganje za Acroni, saj je ob morebitni okvari na napravi le en vzdrževalec usposobljen, da to napako odpravi. Zase sem prepričan, da sem bil prav gotovo premalokrat na izobraževanju glede na to, kako zahtevne naprave vzdržujem.

Kakšen pa je po vašem mnenju trenutni položaj elektrotehnike v Sloveniji?

Japonska in sploh vzhodnoazijski trg je z nizkimi cenami elektronskih izdelkov široke potrošnje elektroniko potisnil v podcenjen položaj. Znanje elektrotehnike je manj cenjeno kot v preteklosti tudi na profesionalnem področju. Tako tudi elektrotehnika kot stroka izgublja svoj položaj v podjetju. Mislim pa, da je velik dejavnik razvrednotenja stroke družbenopolitična

usmeritev z zanemarjanjem industrije.

In stanje na vašem delovnem mestu?

Na oddelku VER, kjer sem zaposlen, nas sodeluje devet ljudi. Sem inženir za avtomatizacijo ter vzdržujem kompleksnejše elektronske naprave. Večina naprav je profesionalnih, izdelanih v majhnih serijah in zelo dragih. Majhna skupina vzdrževalcev težko popravlja zelo različne naprave. V preteklosti smo razvijali tudi veliko elektronskih naprav za proizvodnjo. Sedaj so se te razmere precej spremenile zaradi finančne in birokratske demotivacije. Naprave pa potem kupimo za precej več denarja.

Ali zaradi tega ali drugih razlogov tudi v Acroniju ljudje zapuščajo delovna mesta povezana z elektrotehniko in tehnologijo?

Delo je vse zahtevnejše, obenem pa je nagrajevanje za opravljeno delo v primerjavi z drugimi firmami zelo slabo. Smatram pa, da smo vzdrževalci na RTA tudi v primerjavi z ostalimi delavci v Acroniju podcenjeni. Naš tehnik ki pogosto opravlja delo inženirja je slabše nagrajen kot marsikateri delavec za rutinsko delo brez izobrazbe. Vzdrževalci moramo biti zaradi narave dela v Acroniju ob vsakem času na voljo za morebitna popravila. Sprijazniti se je potrebno, da interventni posegi spadajo k delu. Ne glede na težke okoliščine, pa se naš položaj vseeno slabša in smo stimulirani na isti način, kot če bi opravljali normalen delavnik. Prav tako je človek zelo težko motiviran za delo, če je železarna obdana z "bodečo žico" in ga nadzoruje netočna žigosna ura. Ure naj bodo fleksibilne ali pa vsaj točne.

S kakšnimi problemi se še srečujete pri popravilih? So na napravah potrebna pogosta popravila?

Problem obstaja že pri nabavljanju naprav in opreme. To opravljajo namreč ljudje, ki pogosto niso tehnično podkovani, le redko so pri nakupu zraven vzdrževalci, ki lahko napravo tudi z drugih stališč ocenijo in zahtevajo servisno dokumentacijo. Ker naprave kupijo brez potrebne tehnične dokumentacije, se moramo vzdrževalci znati po svoje. Če smo za določeno napravo dovolj usposobljeni, lahko okvaro odpravimo tudi na nivoju čipa. Pogoji za učinkovita popravila naprav pa so pogosto slabi. Večkrat, ko pride do okvare, ni denarja za popravilo. Okvare so pogoste zaradi težkih pogojev obratovanja (visoke temperatur, prah, agresivne snovi, vakuum, voda, vibracije). Večina napak je nerutinskih in se pojavljajo enkratno. Rešitev problemov je možna samo z veliko strokovnostjo in usposobljenostjo. Pri tem smo zelo uspešni. Pomoč tujih serviserjev je zelo redko potrebna. Stroški enega posega tujega serviserja pogosto presegajo mojo celoletno plačo.

Kaj pa mislite o sami organizaciji dela v podjetju?

Mislim, da je delo v skupinah učinkovitejše, vseeno pa se mi zdi, da ljudje hočejo preveč stvari opraviti sami, brez pomoči drugih. Sodelovanje med obrati je po moje preslabo. Ko se pojavijo problemi, ljudje premalo iščejo pomoč pri ljudeh iz drugih obratov. Še vedno ni prave motivacije za skupinsko reševanje problemov.

In še zadnje vprašanje. Kakšne se vam zdijo Novice?

Novice so za Acroni vsekakor pozitivna pridobitev, vseeno pa si ljudje ne želijo, ali ne upajo dajati pripomb. Še vedno obstaja strah pred izgubo službe. Ljudje pogosto ne upajo izražati svojega mnenja.

Jaša Gabrijan

VZDRŽUJEMO 106 ŽERJAVOV

Oddelek žerjavi in montaža je prav gotovo eden ključnih oddelkov v Acroniju, saj skrbi za nemoteno obratovanje 106 žerjavov, za te pa vemo, da so za proizvodnjo nepogrešljivi. Naše delo je zelo specifično in obsega predvsem vzdrževanje žerjavov, montažna dela pa se opravljajo tudi na vseh ostalih napravah v Acroniju.

Oddelek je sestavljen iz dveh oddelkov – žerjavnega in montažnega. Na žerjavnem oddelku je zaposlenih 8 žerjavnih ključavničarjev, ki v zadnjem času skrbijo samo še za sprotno odpravljanje napak oziroma »havarij«. Število zaposlenih je na skrajni spodnji meji, ki časovno ne omogoča priprave rezervnih delov, kar podaljšuje čase, potrebne za popravilo. To pa še ni najhujše. Povprečna starost žerjavnih ključavničarjev se giblje okoli 44 let, beneficirana delovna doba pa se jim odbija od starostnega pogoja za upokojitev. Za samostojno delo je nujno najmanj triletno uvajanje, zato bi nujno rabili tri mlade ključavničarje, ki bi zapolnili vrzeli ob prvih upokojitvah. Ker je delo izredno zahtevno in nevarno, prihaja do raznih poškodb, tako da smo v povprečju pol leta brez enega delavca zaradi bolniške odsotnosti.

V preteklosti je bilo uvedeno stalno dežurstvo. Ključavničarji so delali v sistemu 4+1, tako da je bilo poskrbljeno za sprotno odpravljanje okvar na žerjavih. Zaradi potreb proizvodnje po nemotenem obratovanju ali drugače rečeno, po čim krajših zastojih, prihaja do vse pogostejših vpoklicev v prostem času. Nabirajo se ure, ki so delno plačane, delno pa se obravnavajo kot proste ure, kar zopet privede do pomanjkanja ljudi v rednem delovnem času.

Montažni oddelek šteje 5 delavcev, kar je seveda za obseg del v Acroniju odločno premalo, saj ne moremo odpraviti niti vseh sprotnih okvar. V kolikor bi hoteli zagotoviti pokritje potreb po montažnih delih, bi potrebovali dodatno skupino vsaj treh delavcev. Največ montažnih del se opravlja v Vroči valjarni in v zelo težkih delovnih pogojih. Mnogokrat smo predčasno opravili ključna dela na potisni peči kljub težkim razmeram (visoka temperatura), za kar nas je direktor večkrat javno pohvalil in nagradil.

V lanskem letu smo ponovno pričeli izvajati remonte žerjavov. Pokazalo se je, da je na remontih največ prav montažnih del, ki pa zaradi vpoklicev in nujnih intervencij na drugih agregatih

Popravilo žerjava v Hladni valjarni.

mnogokrat ostanejo nedokončana. S tem pa se zavleče tudi izdaja obratovalnih dovoljenj za žerjave, ki jih izdajata inšpektorja za žerjave.

Sami skrbimo tudi za nakup rezervnih delov, ki so določeni in zelo dragi. Včasih prihaja do težav zaradi omejenih kvot posameznih obratov, vendar se je stanje v zadnjem času precej spremenilo. V oddelek je vključen tudi inšpektorat za dvigala in pomožna nosilna sredstva. Več o dvigalih in delu inšpektorata pa lahko preberete v nadaljevanju.

Omenil sem že, da je v našem oddelku tudi inšpektorat za žerjave, ki skupaj z varnostnimi inženirji skrbi za izvajanje določb Pravilnika o splošnih ukrepih in normativih za varstvo pri delu z dvigali in izvajanje periodičnih pregledov in preizkusov dvigal. Za dvigala veljajo posebni predpisi, o tem pa boste lahko prebrali v naslednji številki Novic.

Promož Žvab

ŽELEZNIŠKI TRANSPORT SKOZI ZGODOVINO JESENIŠKEGA ŽELEZARSTVA

Z razvojem Kranjske industrijske družbe v razmeroma moderno železarsko podjetje na Jesenicah je potekal tudi razvoj prevoza od volovskih vpreg do modernega železniškega prevoza.

Tako so volovske vprege konec 19. stoletja postopoma zamenjala železniška vlečna vozila na ozkotirni progi širine 760 mm. Prvo vlečno železniško vozilo je bilo na bencinski pogon, šele nato so prispele

prve parne lokomotive. Z dovozom rude od drugod zaradi nerentabilnih rudnikov v Savskih jamah so zgradili prvo normalnotirno progo s tirno širino 1435 mm. Tedaj se je začel razvoj železarne in s tem tudi železniškega prevoza. Pred ukititvijo Siemens-Martinovega postopka za pridobivanje jekla in plavžev je obratovalo dnevno po 10 lokomotiv, v Železniškem transportu pa je bilo zaposlenih čez 280 delavcev.

Po ustavitvi še zadnje elektro peči na Jesenicah se je število lokomotiv zmanjšalo na vsega eno lokomotivo, ki obratuje na Jesenicah in Beli, ter drugo, ki je na Javorniku in obratuje zaradi potreb Predelave debele pločevine le občasno.

Železniški transport tvori dva oddelka - prometni in servisni. Dejavnost prometnega oddelka je uvoz vlakov z železniških postaj Jesenice in Slovenski Javornik v ACRONI, dostava vagonovskih pošiljk posameznim obratom, izvoz vlakov na omenjeni postaji in prevoz raznega materiala po železnici med posameznimi obrati. Tako smo lani prepeljali dobrih 24.000 vagonov raznega materiala in za to porabili 9223 lokomotivskih ur.

K tej dejavnosti spada tudi železniško tehtanje tovara zaradi morebitnih pritožb ali kontrole. Zadolženi smo za tehnično servisiranje in brezhibno stanje cestne tehnične pri vratarju na Beli, saj gre preko nje večina proizvodov našega podjetja.

Železniški transport poleg uslug ACRONIJU opravlja transportne storitve tudi drugim podjetjem, ustanovljenim na področju bivše Železarne, kot na primer: FI PROM WIRE d.o.o., ELEKTRODE d.o.o., ROTOMATIKA R+A, SUZ d.o.o., FEREM d.o.o. in ENERGETIKA d.o.o. Te storitve ACRONI tudi zaračunava.

Servisni oddelek opravlja vzdrževanje železniških tirnih naprav in zagotavlja rezervne delavce, predvsem premikače ob raznih odsotnostih. Naj omenim, da vzdržujemo 17,5 kilometrov železniških tirov in 75 kretnic. Pozimi ob snežnih padavinah je treba očistiti vse kretnice in vodilne žlebove na dvoriščih in cestno-železniških križiščih, pa tudi kolodvor, če pade več snega. Servisni oddelek poleg vzdrževanja tudi gradi posamezne odseke prog, saj so delavci za taka dela strokovno usposobljeni. Večino tirov na Jesenicah in Javorniku so zgradili prav delavci vzdrževanja tirov.

Vsi delavci Železniškega transporta moramo opravljati svoje delo v skladu z Zakonom o temeljih varnosti v železniškem prometu, ki velja za nas enako kot za delavce Slovenskih železnic. Tako se moramo stalno izobraževati in potrjevati svoje znanje vsake dve leti s preverjanjem pred izpitno komisijo Slovenskih železnic. Enako se moramo udeleževati občasnih zdravstvenih pregledov. To se pozna tudi med rednim delom, saj v zadnjih 10 letih nismo imeli hujših nesreč pa tudi zastojev v proizvodnji nismo povzročali, saj se zavedamo, da je uspeh ACRONIJA v veliki meri odvisen tudi od našega oddelka. Z raznimi preureditvami smo zmanjšali število zaposlenih od prvotnih 300 v Železarni Jesenice na sedanjih 45 vzdrževalci tirov vred.

Spomini na preteklost.

Z novim urbanističnim načrtom prostora bivše Železarne na Jesenicah in preselitvijo skladišča vložka na Belo se bo moral tja preseliti tudi Železniški transport. Zato trdo delamo pri projektu preselitve kolodvora z Jesenic na Belo. To pa je že druga zgodba, ki jo bomo predstavili kdaj pozneje.

Janez Rozman

DOBER GOSPODAR VE, KDAJ JE TREBA KAJ POSTORITI

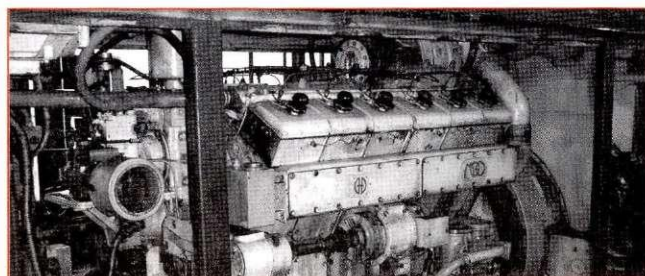

Večina nas v svojem privatnem življenju zelo dobro ve, kdaj je treba pri avtomobilu kaj postoriti, zamenjati olje pri vrtni kosilnici, jo očistiti, pregledati za morebitne pojave okvar in potem tudi ukrepati.

Žal pa v službi velikokrat ni tako, saj vse to za podjetje predstavlja strošek. Še zlasti se je to pokazalo, ko so posamezni gospodarji, ki so zaradi preurejevanja

Železarne prevzeli v upravljanje transportna sredstva, to vzeli za nujno zlo, kar se kaže tudi pri odnosu do njih. Število vseh teh sredstev je bilo sorazmerno veliko in so se v skladu z raznimi organizacijskimi spremembami prenašala na posamezne obrate in oddelke, nekaj pa je bilo tudi prodanih in privatiziranih. Trdo

preventivno vzdrževanje v bivši Železarni je pogojevalo, da so bila v sorazmerno dobrem stanju. Sprašujem pa se, kakšno je stanje danes po skoraj desetih letih.

Pogled v trebuh lokomotive.

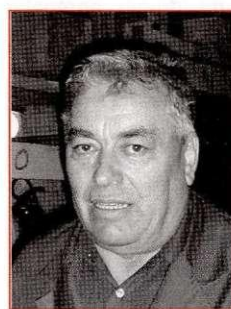
Tisto minimalno vzdrževanje, ki naj bi se v tem času v Acroniju izvajalo, je bilo skoraj pozabljeno. Le nekateri gospodarji so občasno poskrbeli, da se je na njihovih strojih zamenjalo vsaj motorno olje in čistilci. Vse ostalo pa je bilo prepuščeno naključju, ko stroj ne bo mogel več opravljati svoje funkcije. V zadnjem obdobju se pojavljajo najrazličnejše posledice takega odnosa, med drugim tudi pomanjkanje strojev (viličarjev) zaradi prevelikega števila izrednih okvar.

V Acroniju je trenutno okrog 32 viličarjev in paletnih vozičkov. Poudaril bi, da večina diesel motorjev, vgrajenih na teh strojih, dela na meji uporabnosti, da ne omenjam ostalih sklopov, kjer okvare ne povzročajo tako radikalnih stroškov. Glede na pomembnost obratovanja posameznih viličarjev in ob upoštevanju minimalnih stroškov za preventivo sem sestavil osnovno listo za mehko preventivno vzdrževanje viličarjev. Vsak gospodar, ki je pripravljen na svojih strojih izvajati osnovna vzdrževalna dela, naj pokliče na telefon 2866 ali 2861 (Skube ali Rabič).

Na koncu pa bom na kratko poskušal predstaviti še naš oddelek. V našem oddelku nas je zaposlenih 15 delavcev, od tega sta dva iz SUZ-a. Kadrovsko strukturo sestavljamo: vodja oddelka, tehnolog, en strojni tehnik, dva elektrotehnika, štirje mehaniki, štirje ključavničarji, en strojni in en pomožni delavec. Naša osnovna naloga je vzdrževanje štirih diesel in ene elektro lokomotive, okrog 70 vagonov, 32 viličarjev in paletnih vozičkov, opravljamo pa še servise na posameznih posebnih strojih iz Jeklarne ter občasno v okviru naših zmožnosti obnovimo ali izdelamo ključavničarski izdelek za potrebe Acronija.

Ladislav Skube

V SKLADIŠČU SE DELA OPRAVLJAJO NEPREKINJENO 24 UR

Glavne naloge oddelka Skladiščno poslovanje so prevzem, skladiščenje, izdaja in dostava materialov na mesto uporabe ter vsa spremljajoča administrativna dela, ki so nujna za zasledovanje nakupljenih materialov do porabe in stroškov, ki jih le-ti povzročajo.

Na centralnem prevzemu, kamor prihajajo materiali, rezervni deli, orodja, zaščitna sredstva in ostalo, razen vložnih surovin, opravimo kakovostno in količinsko kontrolo. Vsi nakupljeni materiali se morajo ujemati z naročilom nabavne službe. Morebitna odstopanja se rešujejo z naročnikom in dobaviteljem. Če ta ne zadovoljuje naročnika, se ti materiali reklamirajo. Izpišejo se tudi prevzemni dokumenti in material se razvozi po skladiščih oziroma

do naročnikov. Za potrebe ACRONIJA prevzemamo material iz carinskih skladišč, železnice in špediterjev z lastnim avtomobilom. Vse rezervne dele, nujne za vzdrževanje, hranimo v skladišču rezervnih delov na Javorniku. To je dokaj moderno urejeno skladišče z računalniško vodenimi lokacijami v visoko regalnem delu, ki ga posluhuje poseben viličar. Ostali veliki rezervni deli pa se skladiščijo na posebnih lokacijah. Na zahtevo obratov se iz skladišča dostavijo deli na zahtevano mesto. V skladišču se dela opravljajo neprekinjeno 24 ur. V tem skladišču se nahaja približno 15000 različnih delov, številka pa lahko odstopa za približno 10 odstotkov glede na dobavo oziroma izdajo. V sklopu skladiščnega poslovanja je tudi posebno skladišče za maziva in goriva. Ti materiali zahtevajo posebne pogoje glede požarne varnosti in ekologije. Tu zbiramo tudi vsa odpadna olja, ki jih nekajkrat letno oddamo specializiranim podjetjem za predelavo oziroma uničenje le-teh.

V skladišču potrošnih materialov in orodja skrbimo za skladiščenje in razvoz potrošnih materialov, zaščitnih sredstev in podobno. Tu vodimo tudi osebne zadolžitve za orodje. Če želimo, da vse operacije od prevzema do izdaje potujejo nemoteno preko računalnika, moramo uporabljati šifre za vse vrste materialov in rezervnih delov. Za odpiranje novih, aktiviranje, popravljanje in zapiranje šifer je na oddelku zadolžen poseben delavec, ki za ves

Visoki regali na centralnem prevzemu.

ACRONI vnaša podatke oziroma šifre v računalniški sistem. Na oddelku vodimo še evidenco osnovnih sredstev, šifriranje in kolavdacijo le-teh. Skrbimo za to, da se rezervni deli vnašajo v sestavnico agregatov.

Nalog, ki jih opravljajo delavci oddelka, je zelo veliko in jih je težko naštevati, zahtevajo pa kar veliko tehničnega in organizacijskega znanja ter odgovornosti. Tudi težav je na oddelku kar precej, predvsem na zastareli opremi in delno s kadri. Veliko zaposlenih je invalidov, kar povzroča bolezensko odsotnost in s tem težave pri pokrivanju neprekinjenega dela. Nujno bi rabili tudi nov poltovorni kamion za potrebe prevzema, ker za vzdrževanje 24 let starega porabimo precej sredstev. S tem kamionom dovažamo pošiljke, ki prihajajo po železnici oziroma preko uvoza v carinsko skladišče in za vsak nepravčasen odvoz nam ta podjetja zaračunavajo kazen. Ravno tako bi potrebovali za našega delavca na šifrantu osebni računalnik.

V prihodnosti moramo čimprej prestaviti rezervne dele, ki so še v skladišču na Blejski Dobravi, na Javornik. Tu je treba zagotoviti

ustrezen prostor. Ravno tako kot v proizvodnih obratih se tudi pri nas obračajo velika sredstva, zato se mora tudi oddelk skladiščnega poslovanja prilagajati novim zahtevam in je tudi temu oddelku treba nameniti vsaj nekaj finančnih sredstev za posodobitev oziroma vzdrževanje.

Janez Vehar

NAJBOLJ UREJEN OBRAT

ZGLEDNA UREJENOST PROIZVODNIH OBRATOV

Konec meseca marca je komisija, zadolžena za ocenjevanje urejenosti proizvodnih obratov, opravila prvi ogled. V komisiji so bili: predstavnik vodstva, proizvodnje, varnosti pri delu, ekologije in sindikatov. Na osnovi ugotovitev ogleda je bil pripravljen predlog nagrad, ki so v marčevskih kuvertah osebnih dohodkov. Delavci obrata PDP imajo v mesecu aprilu "popravni izpit" in če bodo odpravili pomanjkljivosti – predvsem gre za trajno odstranitev prazne embalaže alkoholnih pijač -, bodo nagrado dobili pri izplačilu aprilskih plač.

Vsi člani komisije se strinjamo, da je bilo na področju urejenosti obratov storjenega veliko, tako da so bili posamezni deli proizvodnje neprepoznani v primerjavi s stanjem v preteklosti. Delovni prostori so bili praviloma čisti, delovna mesta urejena in, kar je še posebno pohvalno, večina delavcev je uporabljala zaščitna sredstva (predvsem čelade). Zgledna urejenost je tudi velika odgovornost za naprej, saj bomo v prihodnjih ocenjevanjih izhajali iz že videnege v mesecu marcu. Pričakujemo, da bodo obrati pri ogledu v mesecu maju vsaj enako urejeni kot prej, vendar naj poudarimo, da obiski ne bodo več napovedani vnaprej. Pri ogledu pa bomo dali še poseben poudarek pomanjkljivostim, ki so bile ugotovljene ob obisku v mesecu marcu. Obratovodje smo pri ogledu na le-te opozorili in pričakujemo, da se stvari že urejujejo in da se ne čaka na mesec maj.

Ob vseh pohvalah bi vseeno izpostavili problem embalaže alkoholnih pijač. Stanje je bilo kritično v obratu PDP, pa tudi v drugih obratih smo videli posamezne pločevinke. Ker je delo v Acroniju zahtevno in obstoja možnost nevarnosti delovnih nesreč, bo vodstvo družbe trdno vztrajalo pri tem, da je vnos in pitje alkoholnih pijač med delovnim časom prepovedano in bo proti kršiteljem najstrožje ukrepalo.

Skupna je bila tudi ugotovitev, da je treba urediti označbe obratov,

Med akcijo urejanja obratov so delavci montaže zakrpal precej lukenj v ograji.

vhodov in odprem, urediti okolico, označbe na asfaltu, zagotoviti nepropustnost streh (pri ogledu na srečo ni deževalo) in fasad (predvsem TVT) in ozelenitev celotne okolice, kar pa ne more biti samo naloga obratov. Vodstvo Acronija mora v najkrajšem času poiskati rešitve, kako trajno izboljšati urejenost na navedenih področjih.

Navkljub zgledni urejenosti želimo izpostaviti pomanjkljivosti, ki jih bo treba odpraviti v prihodnje. Postopoma je treba urediti nadzorne kabine, da bodo zagotavljale primernejše delovne pogoje in učinkovitejše delo. Označiti je treba vse transportne poti. Manjkajo opozorila, vezana na področje varnosti pri delu. Ločevanje odpadkov je bolje urejeno, kar pa ne izključuje dejstva, da so včasih odpadki še pomešani, da se vozi v peč veliko nepotrebnih smeti in da manjkajo na posameznih mestih sodi za določene odpadke, ki ne nastajajo v večjih količinah.

Neustrezno je rešeno skladiščenje železovega oksida – tako

Počistiti bo treba tudi bližnjo okolico.

prostor kot tudi in še posebno način! Poti, namenjene ogledom, je treba jasneje označiti in prebarvati ograje. Kljub vidnemu napredku pri zaščitnih sredstvih je bilo očitno, da je bilo videno stanje delno zrežirano. Delavci ne uporabljajo zaščite za sluh, vid in roke. Zavest glede uporabe zaščitnih sredstev je treba še okrepiti. Posamezni koti in bližina sten so še vedno odlagališča odpadkov, še posebno v predelih, kjer se ljudje ne gibljejo tako pogosto. Zelo lepo so bile pospravljene površine, malo manj pa sami agregati, kjer je bilo po prahu ali olju vidno, da čiščenja niso najbolj redna. Velik ekološki problem so tudi stari in neustrezno vzdrževani viličarji. Sproti je treba urediti tudi zamenjavo razbitih stekel in osvetlitev obratov (pri ogledu je bilo lepo sončno vreme). Velik problem so tudi neurejeni tlaki. Rešitve s polaganjem pločevine in peskom, ki ustvarja dodatno prašenje, niso ustrezne. Pristopiti je treba k postopni izdelavi industrijskih tlakov, in sicer najprej v PDP (zadnji del hale) in Jeklarni (prostor priprave vmesnih ponovc). Garderobe in sanitarije so bile čiste, res pa je, da so zastarele in da je veliko inventarja poškodovanega ali odstranjenega, zato je treba pred prilagajanji zagotoviti odgovornost izmene ali posameznika za možno povzročeno škodo.

Še enkrat bi želeli vse, ki sodelujejo v akciji urejevanja Acronija, pohvaliti za opravljeno delo. Komisija se je strinjala v oceni, da je bilo storjenega ogromno v vseh obratih. Čestitamo zmagovalcem, delavcem obrata HVB. Ker tudi ostali obrati niso veliko zaostajali in ker pogoji niso povsem primerljivi (tehnologija, zasedenost kapacitet, delovni urnik), smo navkljub prvotnemu predlogu, da nagrado dobi samo najboljši, sprejeli predlog, da so nagrajeni vsi. Zavedati se moramo, da kljub vidnemu napredku še zaostajamo za urejenostjo primerljivih jeklarn v Evropi, zato z akcijami urejevanja

nadaljujemo in so sestavni del poslovne strategije družbe Acroni.

V imenu komisije za ugotavljanje urejenosti obratov sem ugotovitve ogledov predstavil zato, da bi lahko hkrati rahlo usmerjal za prihodnje aktivnosti. Zavedati se moramo, da je veliko aktivnosti odvisnih od zadostnih finančnih sredstev in da predvsem zahtevnejših posegov ne bomo mogli izvesti naenkrat in v kratkih rokih. Načrtujemo tudi nakup industrijskega sesalca, kar pa ne pomeni, da »metla« v prihodnje ne bo standardni čistilni pripomoček.

Želim vam, da bi bil urejen Acroni vsem nam v ponos in da bi nam zagotavljal bolj urejene delovne pogoje in večje zadovoljstvo pri delu.

član komisije Ljubo Osovnikar

Kako ocenjujejo rezultate urejanja obratov in okolice smo povprašali tudi naključno izbrane :

Šoberl Boštjan, Tehnične storitve

Nekateri so to vzeli zelo resno in kar dobro uredili. Pri nas je kar v redu pospravljeno, se kar vedno držimo reda, zato ni bilo dodatnega pospravljanja.

Neimenovani, Predelava debele pločevine,

Pospravljeno je že res, da je. Bolj problematično je to, da v celem obratu ni stranišča.

Mulalič Hase, Predelava Debele pločevine

Naš obrat se ne more primerjati z Hladno valjarno. Samo ena plošča pade z žerjava, pa je lahko veliko dela zamažano.

Anica Bajt, Predelava debele pločevine

Zelo na kratko – obrat je zelo lepo urejen.

Mustafa Sušič, Tehnične storitve

V naši delavnici bi težko bolj pospravili. Po Acroniju se kar trudijo. Veliko lepše izgleda.

Klemen Leskovar, Hladna valjarna, adjustaža

Zelo se trudimo, pa ne samo sedaj. Vedno pometamo in pospravljamo. To ni bilo samo zaradi nagrade.

Metod Smolej, Vroča valjarna

Bistveno lepše je. Sedaj greš lahko skozi obrat tudi v boljših čevljih in obleki. Ljudje se trudijo, pospravljajo. Kakšna motivacija bo potrebna tudi v prihodnje, da se ne bo pozabilo.

Islam Midžan, Vroča valjarna, Valjarna

Nekateri pospravljajo, drugi pa ne. Očitno nimajo teh navad. Vse eno jim je, v kakšnem okolju delajo.

Robič Janez, Vroča valjarna

Trudili se bomo, da bi tako tudi ostalo.

Danijel Filipič, Tehnična kontrola

Nisem iz obrata, zato v akciji sam nisem bil udeležen. Videti je kar v redu.

Igor Koren, Logistika

Lepo je urejeno. Najbrž je bilo potrebnega kar nekaj dela. Upam, da bo tako tudi ostalo.

Emir Kovač, Jeklarna

Vsak dan jutranja izmena pospravi. Tako urejeno mora tudi ostati.

Ališić Senad, Jeklarna

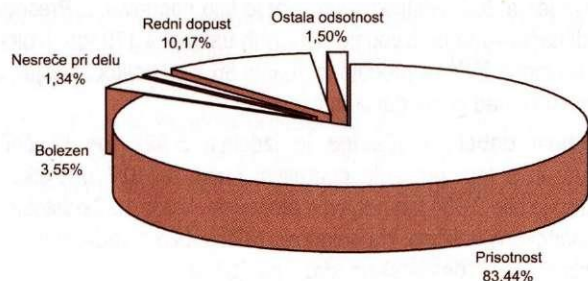
Z drugimi se ne moremo primerjati. Pogoji dela so pri nas najtežji. Trudimo se kolikor se da.

KADROVSKA GIBANJA

ODSOTNOST V MARCU

V letošnjem marcu je bila odsotnost kar za dobrih 5 odstotkov višja kot lani v istem obdobju. Vzrok je bila večja odsotnost zaradi rednih

dopustov. Zaradi bolezni ni bilo večje odsotnosti, zaradi poškodb pri delu pa je bila odsotnost celo za 3 desetinke odstotka manjša kot lanskega marca.

Ivanka Mavri

GIBANJE POŠKODB

V mesecu februarju se je pripetilo 15 poškodb pri delu. Poškodovanci so bili zaradi posledic teh poškodb in poškodb v preteklosti odsotni z dela 310 delovnih dni.

ENOTA	Število poškodb	% poškodb na stalež	F2	Število izg.dni	G1
JEKLARNA	4	1,15	77,5	64	1,24
VROČA VALJARNA	1	0,45	30,4	54	1,64
HLADNA VALJARNA	4	1,34	91,7	69	1,58
PREDELAVA DEBELE PLOČEVINE	4	2,35	150,8	85	3,21
TEHNIČNE STORITVE	1	0,73	47,4	31	1,47
UPRAVA IN STROKOVNE SLUŽBE	1	1,00	30,6	27	0,21
ACRONI SKUPAJ	15	1,02	69,4	310	1,43
ACRONI JANUAR - MAREC 2000	48	3,20	74,6	949	1,47
ACRONI JANUAR - MAREC 1999	38	2,58	58,4	1123	1,73

V obdobju od 1. januarja do 3. marca 2000 se je v Acroniju pripetilo 48 poškodb pri delu. Poškodovanci so bili zaradi tega odsotni 949 delovnih dni. Povprečno je bilo zaradi poškodb mesečno izgubljenih 316 delovnih dni zato je bilo mesečno odsotno z dela 14 delavcev. Povprečna odsotnost na eno poškodbo je znašala 20 dni, lani v enakem obdobju pa 30 dni. Primerjava z enakim obdobjem v preteklem letu kaže na porast števila poškodb, medtem ko je resnost poškodb manjša.

Franc Pintar

NOVICE IZ TOVARNE

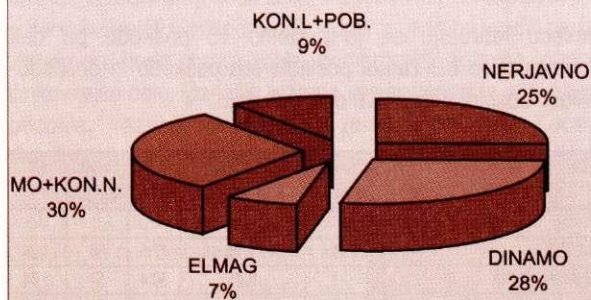
OBISK PREDSTAVNIKOV SLOVENSКИH ŽELEZNIC V ACRONIJU

V mesecu aprilu so Acroni obiskali predstavniki Slovenskih železnic: g. mag. Zajc glavni direktor, g. Žerjav pomočnik direktorja za trženje, g. Grobelnik šef službe za materialno poslovanje, g. Zrimc pomočnik direktorja za infrastrukturo, g. Hočevar, pomočnik direktorja za ekonomiko, g. Primožič. Po razgovorih o možnostih razširitve sodelovanja smo jim razkazali našo proizvodnjo.

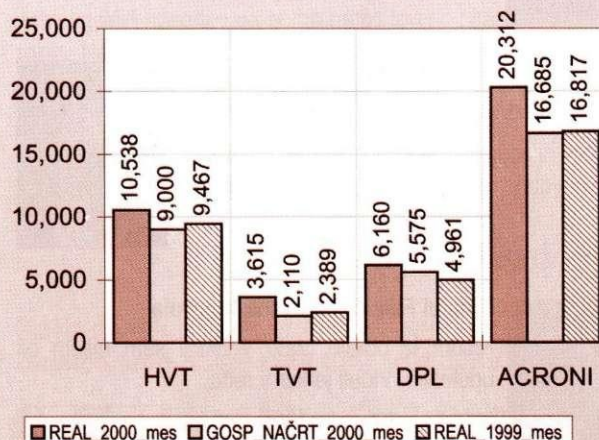

POSLOVANJE V MARCU

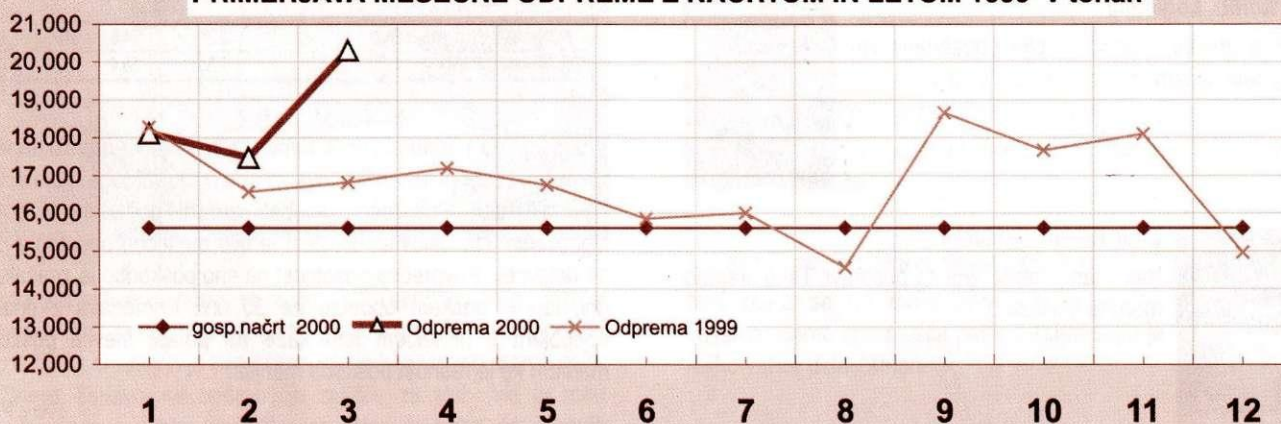
MESEČNA PRODAJA v % po SKUPINAH JEKEL

PRIMERJAVA MESEČNE ODPREME Z NAČRTOM IN LETOM 1999

PRIMERJAVA MESEČNE ODPREME Z NAČRTOM IN LETOM 1999 v tonah

PROIZVODNJA V MARCU 2000

V mesecu marcu smo dosegli rekordno proizvodnjo in rekordno odpremo. Proizvodnja in odprema sta bili preseženi v vseh obratih, kar je rezultat dobrega dela in sodelovanja vseh delavcev v ACRONIJU. Posebej naj omenim rekordne dosežke, kot so 6.723 ton izvaljane nerjavne pločevine v Vroči valjarni, 2.834 ton finalizirane nerjavne pločevine v obratu Predelava debele pločevine in skupna proizvodnja končnih izdelkov 10.002 ton v obratu Hladna valjarna. Za te dosežke vsem delavcem ACRONIJA čestitam.

Skupna proizvodnja končnih izdelkov v marcu je znašala 19.584 ton, kar je 110,6 odstotkov operativnega načrta. Proizvodnjo nerjavne pločevine je znašala 5.254 ton, kar je 14,2 odstotkov več od načrtovane. Našim kupcem smo odpremili 20.312 ton izdelkov, od tega 5.120 ton nerjavne pločevine in trakov.

Jeklarna je vlila skupno 21.371 ton slabov, kar je 0,6 odstotka pod operativnim načrtom, od tega 4.918 ton nerjavnega jekla. Največ težav, ki so povzročile zastoje v proizvodnji, je bilo na kontilivu. Zaradi okvare hidravlike je bilo 19 ur zastoja in 24 ur zastoja zaradi prodorov in zdrsov žile. Menjava motorja na odpraševalni napravi je zahtevala 12 ur zastoja. Na elektroobločni peči je bilo 12 ur zastoja zaradi menjave kontaktne plošče in kabske glave na transformatorju. V času konične tarife je peč mirovala 115 ur.

Izplen znaša 84,85 odstotkov, kar je malenkost pod načrtovanim. Glavni vzrok je v odpisu reklamacij, ki izhajajo še iz prejšnjih mesecev. Specifična poraba električne energije je kar za 39 kWh/t nižja od načrtovane. Ta dosežek jeklarjev bistveno vpliva na zmanjšanje stroškov proizvodnje.

Vroča valjarna je na valjavniški progi zvaljala 21.857 ton izdelkov, kar je za 1,6 odstotka več, kot smo načrtovali. Največji zastoj na Štekel ogradju je bil zaradi okvare hidravličnega sistema H1 (49 ur). Pri valjanju debele pločevine je bilo 9 ur zastoja zaradi počasnega rezanja sekatorja.

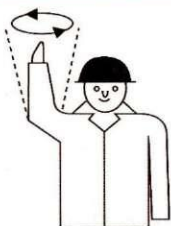
Izplen Vroče valjarne še vedno zaostaja za visoko načrtovanim za 1,7 odstotka. Najnižji izplen je še vedno pri elektropločevini zaradi profilnih napak.

V Finalizaciji toplo valjanih trakov je proizvodnja znašala 3.660 ton, kar je za 26,2 odstotkov več, kot je bilo načrtovano. Presegli so tudi načrtovano proizvodnjo nerjavnih trakov za 170 ton. Izplen pri proizvodnji TVT za prodajo je znašal 86,2 odstotkov, kar je za 0,6 odstotka nad gospodarskim načrtom.

Predelava debele pločevine je izdelala 5.922 ton končnih izdelkov in s tem presegla operativni načrt za 10,7 odstotkov. Izdelano je bilo 2.834 ton nerjavne pločevine, kar je 18,0 odstotkov čez načrtovano količino. Na sekatorju NC2 je bilo zaradi okvar kar 68 ur zastoja, na peskarskem stroju pa 107 ur.

ROČNI SIGNALI

NAVPIČNI PREMIKI

DIGNI

OPIS

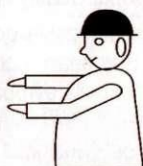
Desna roka je dvignjena, dlan je obrnjena naprej in po zraku počasi opisuje kroge.

SPUSTI

OPIS

Desna roka je spuščena, dlan je obrnjena navznoter in po zraku počasi opisuje kroge.

NAVPIČNA RAZDALJA

OPIS

Obe roki kažeta želeno razdaljo.

Izplen debele pločevine je znašal 86,8 odstotkov, kar je 0,9 odstotka nad gospodarskim načrtom.

Proizvodnja v **Hladni valjarni** je znašala rekordnih 10.002 ton, kar je 5,8 odstotkov več od visokega operativnega načrta pri proizvodnji: 1.600 ton nerjavnih izdelkov.

Poraba zemeljskega plina je bila za 2 m³/t proizvodnje nižja od načrtovane in za 7 m³/t proizvodnje nižja od dosežene v letu 1999. Poraba el. energije je bila v tem mesecu prav tako pod načrtovano vrednostjo, in sicer za 4 kWh/t, glede na leto 1999 pa kar za 11 kWh/t.

Tudi porabe ostalih medijev so pod načrtovanimi in zato lahko mesec ocenimo kot zelo uspešen.

Pri izplenu je stanje dokaj podobno, saj je skupno dosežen izplen za 1,2 odstotka nad načrtovanim. Glede na posamezne skupine jekel smo pri vseh dosegli v povprečju boljše izplene, kot so bili načrtovani. Zelo spodbuden pa je tudi podatek, da smo pri ogljikovih jeklih presegli načrtovan izplen, kar kaže na napredek tako pri vročem kot tudi hladnem valjanju.

Po pregledu več kazalcev proizvodnih rezultatov je mesec marec rekorden. Če bomo dosegali podobne rezultate tudi v prihodnosti in imeli jasno vizijo, kako jih še izboljšati, se ni bati za prihodnost ACRONIJA.

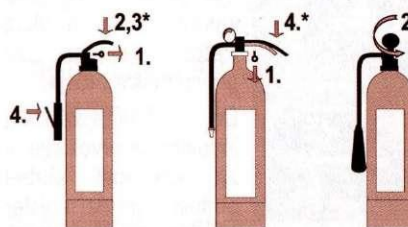
Tehnični direktor Branko Banko, dipl.ing.

NAPOTKI ZA RAVNANJE Z GASILNIMI APARATI

Če pride do požara, je najpomembnejše, da ukrepamo preudarno, hitro in mirno. Takoj, ko opazimo požar, smo dolžni ukrepati, če to lahko storimo brez nevarnosti zase in za druge. Če sami tega ne moremo storiti, moramo takoj obvestiti gasilsko enoto (tel.2212, 2213). Za učinkovito ukrepanje moramo poznati pravilno uporabo gasilnih aparatov, pravi pristop in način gašenja. Na vseh gasilnih aparatih so pisna in slikovna navodila, ki podajajo njihovo aktiviranje. Postopek se med različnimi tipi aparatov razlikuje, zato je priporočljivo, da občasno preberemo ta navodila. Poznavanje pravilnega postopka bo bistveno skrajšalo čas ukrepanja, kar je izredno pomembno za čim prejšnjo pogasitev in s tem preprečitev večje materialne škode oziroma večje nevarnosti.

Večino gasilnih aparatov aktiviramo, kot sledi:

- 1.izvlečemo varovalko ali odtrgamo plombo
- 2.močno pritismo na ročico; pri aparatu na CO₂ odvijemo ventil v nasprotni smeri urinega kazalca (slika 3)
- 3.*pri aparatih na prah, ki niso pod stalnim tlakom (slika 1), počakamo nekaj sekund
- 4.stisnemo ročico na držalu, ki je na koncu ročnika oziroma - gumijaste cevi
- 4.*pri aparatih pod stalnim tlakom (z manometrom; slika 2) stisnemo ročico

2. Ko smo aparat sprožili, pršenje gasila usmerimo na gorečo površino, pri čemer površino pokrivamo v cik-cak črti (spodnja slika). Pomembno je, da gasimo od ene

strani do druge in ne takoj v središče požara. Prav tako ne gasimo v plamene ampak v žarišče oziroma podnožje požara. Požar gasimo v smeri gibanja zraka in se mu čim bolj približamo, pri čemer pa moramo vedno imeti dovolj prostora za varen umik.

Gasilne aparate na prah (S6, S9-kg,...) uporabljamo za gašenje trdnih snovi, tekočin, plinov in naprav pod napetostjo; ne priporočajo pa se za gašenje preciznih strojev in aparatov (računalnikov...), ker jih lahko uniči. Gasilne aparate na ogljikov dioksid (CO₂ 5-5kgDI,...) pa uporabljamo predvsem za gašenje električnih naprav oziroma tam, kjer bi z drugimi sredstvi povzročili še večjo škodo. Vsako nepravilnost oziroma uporabo gasilnih aparatov je treba sporočiti delovodji oziroma varnostnemu inženirju, le-ta pa gasilski enoti (serviserju).

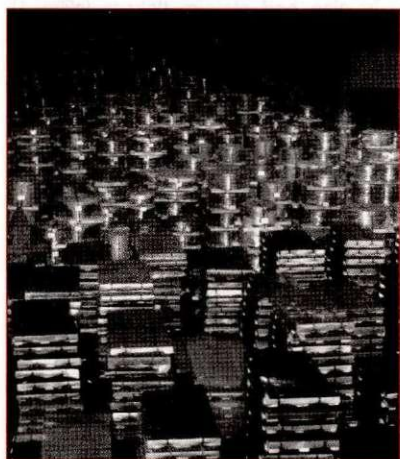
Gorazd Sušnik

ZGODOVINSKI RAZVOJ ZAGOTAVLJANJA KAKOVOSTI

Prizadevanja za boljše kakovost spremljajo razvoj človeštva že od pradavnih časov, ko se je človek preživil z lovom in poljedelstvom. V bitki za fizični obstoj je bila bistvena kakovost orožja in v bitki za preživetje kakovost orodja.

Tudi posamezni dosežki, ki so nastali v razvoju starih civilizacij, ustrezajo današnjim merilom kakovosti. Tako gradnja velike piramide v Egiptu kot tudi grobna gomila New grange na Irskem in grobnica MeaHowe na Škotskem dokazujejo, da je imela gradnja teh objektov večino danes priznanih sestavin zagotavljanja kakovosti. Dimenzije piramide in njeni mnogokratniki kažejo na znanje graditeljev o sončnem sistemu in obsegu Zemlje. Pri grobni gomili sonce na prvi zimski dan obsije skozi okno na začetku hodnika ves hodnik; pri grobnici pa ob zimskem solsticiju zahajajoče sonce edinkrat v letu obsije grobnico na koncu hodnika. To pomeni, da so morali graditelji poleg poznavanja

Skladišče v Hladni valjarni - vse je na svojem mestu.

astronomije zelo pazljivo določiti položaj obeh objektov, upoštevajoč, da posamezni kamni oziroma kamniti bloki tehtajo več kot tono.

Nenazadnje je iz zgodovine v povezavi s kakovostjo znan ukaz Petra Velikega za prevzemalce orožja.

Do nastanka industrijske revolucije je za kakovost skrbel obrtnik oziroma mojster in njegov ceh. Zato ni bilo nujne za kasnejše preverjanje proizvoda.

Take zahteve so nastale na začetku industrijske revolucije, ko se je začela hitro razvijati serijska in veliko serijska proizvodnja. Kot primer: Ford je pred prvo svetovno vojno izdelal milijon avtomobilov letno, kar je prav gotovo terjalo sistemski pristop in visoko kakovost sestavnih delov, tudi za takrat še enostavna motorna vozila.

Z veliko serijsko proizvodnjo, ob vse večji delitvi dela in večji velikosti podjetij se pojavi nova dejavnost, ki je usmerjena predvsem v pregledovanje oziroma kontrolo že izdelanih polproizvodov in proizvodov. Oblikuje se služba kontrole kakovosti, ki je samostojna in ločena od proizvodnje. Ta ločitev je imela svojo dobro in slabo stran. Dobra stran je bila, da se je začelo strokovno ukvarjati s problematiko kakovosti in bolj strogo ter dosledno upoštevati kriterije kakovosti. Slaba stran pa se je kazala v tem, da so zaposleni menili, da za kakovost skrbi le kontrola kakovosti in se niso čutili odgovorne za kakovost svojega dela, pač pa so stremeli le za čim večjo proizvodnjo. Dejavnost kontrole kakovosti je bila usmerjena le v kontrolo ter izločanje neustreznih proizvodov in ne v ugotavljanje vzrokov napak ter preprečevanje nastopa neustreznih proizvodov.

Z uvajanjem statističnih metod, katerih začetnik je bil Walter A. Shewhart (leta 1924), se prične upoštevati variacije karakteristik kakovosti v procesu. Variacije sledijo določenim znanim statističnim zakonom porazdelitve. Statistične metode omogočajo hitreje in ceneje odločitve v zvezi s kakovostjo ter izvedbo analiz,

ki bi bile sicer neizvedljive.

Prvi so drugačen način zagotavljanja kakovosti v sodelovanju z W. Edwards Demingom okoli leta 1950 razvili Japonci. Sistem kakovosti so decentralizirali in dopolnili z linijskim načinom vodenja. Sistem je imenovan CWQC (Company Wide Quality Control) ali TQM na japonski način. Najboljša podjetja nagrajujejo z nacionalno nagrado za kakovost, ki so jo leta 1951 poimenovali Demingova nagrada.

V ZDA so kot odgovor pod vplivom ameriške vojske razvili centralizirano obliko zagotavljanja kakovosti.

Vendar je že v začetku 60. let v ZDA in Evropo prodrlo spoznanje, da kakovost, ki je posledica končne kontrole in popravilnih dejavnosti, ne more popolnoma obvladovati ciljev, povezanih s kakovostjo. Ta pristop se izkaže v visoko produktivni proizvodnji za pomanjkljivega, ker je kljub uspešni kontroli lahko delež neustreznih proizvodov tako velik, da postane vprašljiva rentabilnost proizvodnje. Ustrezna kakovost je lahko le rezultat sodelovanja vseh v izvajalskem procesu. Sistem temelji na preprečevanju napak in ne na zavračanju neustreznosti.

V začetku 70. let pride do hitrega povečanja zahtev po standardih kakovosti. Leta 1968 NATO izda prvi in leta 1970 popravljeno verzijo standarda AQAP (Allied Quality Assurance Publication), ki sta postala podlaga za prvi britanski standard s tega področja BS 5750, kasneje pa tudi osnova standarda ISO 9000 leta 1987.

ZDA so v 80. letih dopolnile japonski model TQM in ga prilagodile ameriškim razmeram. Leta 1988 predsednik ZDA podeli prvo MBNQA nagrado (Malcom Baldrige National Quality Award).

V Evropi je bila na pobudo 14 vodilnih evropskih podjetij v letu 1988 ustanovljena fundacija EFQM (European Foundation for Quality Management), ki je leta 1991 ustanovila evropsko nagrado za kakovost EQA (European Quality Award). Evropsko nagrado za kakovost ali nagrado za poslovno odličnost (Business Excellence) od leta 1992 podeljujejo vsako leto.

Po 90. letu so posebej izrazita prizadevanja za visoko kakovost. V tem času je bila tudi spremenjena opredelitev kakovosti. Poudarek je na kakovosti celotne organizacije, saj se lahko kakovost proizvoda izboljšuje samo z razvojem kakovosti celotnega poslovanja. Ta pristop se imenuje celovito obvladovanje kakovosti (TQM – Total Quality Management), kar pomeni izboljšanje kakovosti vseh procesov ter izhodnih rezultatov z istočasnim zmanjševanjem stroškov in skrajševanjem rokov. Pristop je usmerjen k izboljšanju kakovosti celotnega sistema managementa podjetja. Z drugimi besedami: celotno podjetje mora biti organizirano tako, da se lahko čim učinkoviteje prilagaja zunanjim spremembam.

In kako je pri nas v Sloveniji? Leta 1989 smo dobili prvi certifikat (ROTOMATIKA; ACRONI leta 1995), leta 1998 je bila ustanovljena sekcija TQM v okviru Slovenskega združenja za kakovost (SZK) in leta 1999 je bilo prvič pri nas podeljeno najvišje državno priznanje na tem področju: Priznanje Republike Slovenije za poslovno odličnost.

Klemen Hribar

EKOLOGIJA

IZVAJANJE OKOLJEVARSTVENIH SANACIJSKIH UKREPOV

Trenutno v Acroniju poteka več projektov čiščenja okolja, ki se v celoti financirajo iz lastnih sredstev in so posledica uspešnega poslovanja. Bremena okolja, povzročena v preteklosti, ne morejo obremenjevati poslovanja, ki je danes pozitivno. Del pridobljenih

Okoli novega parkirišča za upravno stavbo smo posadili javorje.

sredstev v preteklosti, ki je nastal na račun slabšanja okolja, ker se ukrepi sanacije niso izvajali, pa bo morala zagotoviti država kot nepovratna sredstva.

V začetku aprila smo izvedli enega od predvidenih ukrepov v sanacijskem okoljskem programu. Zasadili smo strnjen zeleni pas na brežinah nad Jeklarno in Regeneracijo kislin. Posadili smo grmovnice in drevesa (smreko, jelšo) za protihrupno zaščito bližnjega stanovanjskega naselja. Razmeroma gosta zelena zavesa bo svojo funkcijo opravljala v vseh letnih časih. Poleg zmanjševanja emisij in hrupa pa bo zakrila tudi večji del industrijskih objektov pred pogledi z bližnjih naselij. Na trasi od upravne stavbe do Jeklarne je posajenih 150 sadik jelše, smreke in okrasnih vzpenjalk. Posadili pa smo tudi javorje okrog parkirišča za upravno stavbo. Poleg saditve drevja, ki ga bomo še nadaljevali in tudi negovali, poteka tudi ukrep nasajanja rastlinskega pokrova, ki bo opravljal več nalog:

zmanjševal bo prašenje s prekritjem obstoječe deponije žlindre in drugih jeklarskih odpadkov na lokaciji Borovlje (dela že potekajo), zatravljenе in zasejane površine bodo delovale kot lovilec prahu, kar bo še dodatno zmanjšalo prašenje v okolico.

Anton Albreht

V roku 24 ur si je nekdo prisvojil 9 okrasnih vzpenjalk, ki smo jih posadili ob ograji.

Kultura pa taka!!!

INOVACIJE

PREGLED POLLETNEGA DELA

Mineva pol leta od oživitve inovacijske dejavnosti v Acroniju in čas je za kratek pregled doseženih rezultatov.

V obdobju od 1. 11. '99 do 7. 4. '00 je bilo pravilno prijavljenih 44 inovacijskih predlogov. V tem času so bili inovatorji najbolj aktivni v vroči valjarni (16 predlogov), sledijo pa jim sodelavci hladne valjarne s 15 predlogi. Slabše so se izkazali jeklarji, raziskovalci in sodelavci procesne avtomatike s po 3 predlogi, na upravi so prijavili dva, tehnični sektor in PDP pa po enega.

Od prijavljenih predlogov jih je pet že uresničenih – trije v vroči valjarni, po eden pa v jeklarni in hladni valjarni. Zaradi zahtevnosti so bili štirje predlogi predani v izvajanje po Pravilniku o vodenju

projektov in ukrepov – dva kot projekt in dva kot ukrep. Zavrnjenih je bilo sedem predlogov. Eden od avtorjev se z zavrnitvijo ni strinjal in je izkoristil pravico do ugovora.

Zgornje ugotovitve lahko na kratko strnemo v trditev, da v ACRONIJU trenutno prijavimo na mesec toliko inovacij, kot smo jih v petletnem moratorijskem obdobju skupaj.

Govoriti o dobičku ACRONIJA iz inovacij je zaenkrat še preuranjeno. Če pa ga ocenjujemo na osnovi mesečnega prihranka zaradi ene najobetavnejših inovacij, ki obeta 20 milijonov tolarjev letnega prihranka, vsekakor ne bo zanemarljiv.

Pri svojem delu se oddelek, v katerem od marca delujeta dva sodelavca, srečuje s celo kopico organizacijsko-tehničnih težav, ki so posledica odpiranja novega oddelka prehodnega značaja in o njih nima smisla izgubljati besed. Omenil bi samo, da smo imeli pri reševanju problema lokacije oddelka z odločitvijo za aneks vroče valjarne izredno srečno roko. Tako ima večina inovatorjev do oddelka približno enako pot, bližina kantine pa jim omogoča, da formalnosti, povezane s prijavljanjem, opravijo kar med odmorom za malico.

Naj za konec še enkrat opozorim na pravilen postopek prijavljanja inovacij. Najprej je treba prijaviti idejo, njeno uresničevanje pa se lahko prične šele na osnovi odobritve posloводства. To je bistvena razlika od prejšnjega inovacijskega postopka, ki pa jo v preveliki ustvarjalni vnemi pogosto spregledamo.

Avgust Novšak

RAZVOJ IN RAZISKAVE

PREDSTAVITEV SPECIALNE KNJIŽNICE (nadaljevanje)

Računalniški programi za oblikovanje katalogov in brskanje po njih

Knjižnični informacijski sistem (KIS) je program, namenjen obdelavi lastnega gradiva v specialni knjižnici. Omogoča enostavno vodenje evidence knjig, znanstvenih del, revij in člankov, izpise katalogov in novosti, knjigovodsko in vrednostno spremljanje literature, inventarizacijo in izposajo knjig ter iskanje literature po raznih kriterijih.

Od leta 1997 je Specialna knjižnica ACRONI polnopravni član vzajemnega kataloga - **COBISS-a (kooperativni online bibliografski sistem in servisi)**. Sistem sloni na enem centralnem računalniku – strežniku, v katerem je skupna knjižnična baza podatkov – vzajemni katalog –, in na približno 50 računalnikih v knjižnicah, v katerih je okrog 220 lokalnih baz oziroma katalogov slovenskih knjižnic. Vzajemna katalogizacija poenostavljeno pomeni, da se vsaka knjiga katalogizira samo enkrat v knjižnici, ki jo prva vpiše v svoj katalog, vse knjižnice, ki bi knjigo hotele tudi vpisati v svoj katalog, pa že vnesen bibliografski zapis samo prevzamejo. Istočasno se v vzajemni bazi podatkov zabeleži, kje je knjiga na voljo. Vsaka knjižnica ima vse zapise svojega knjižnega fonda, ne glede na to, ali jih je naredila sama ali pa jih je prevzela iz centralne baze podatkov potem, ko so zapis naredili v kateri od preostalih knjižnic. Z vzajemno katalogizacijo je dosežen izjemen prihranek pri obdelavi gradiva – že samo če upoštevamo, da se za vpis nove bibliotečne enote porabi tudi do pol ure, od tu naprej pa zadostuje le računalniško kopiranje zapisa enake enote, ko in kjerkoli se ta pojavi kot del knjižnega fonda.

Za aktivno sodelovanje pri vzajemni katalogizaciji je potrebno stalno izobraževanje. **S pridobitvijo licence oktobra 1999 je Specialna knjižnica ACRONI dobila tudi privilegij za vnos in vodenje bibliografije raziskovalcev v sistemu COBISS** (merilo za ocenjevanje kakovosti raziskovalne dejavnosti ter evidenca in spremljanje raziskovalne dejavnosti) v okviru Ministrstva za znanost in tehnologijo (MZT) Republike Slovenije. Pri izdelavi bibliografskih zapisov (katalogizacije) je nujna vzajemnost in upoštevanje različnih standardov ter vnaprej dogovorjenih pravil.

Vsi katalogi knjižnic v sistemu (COBISS/OPAC) so brez omejitve javno dostopni preko interneta in spletne strani (<http://www.izum.si/cobiss/>), Cobiss pa uporabnikom omogoča tudi brezplačen dostop do nekaterih tujih podatkovnih baz, za kar je na razpolago iskanje v slovenskem jeziku. Stroške pogodb IZUM-a s tujimi ponudniki baz krije MZT.

Tako je mogoč dostop do največjega svetovnega kataloga OCLC v ZDA.

Kratka predstavitev nekaterih baz, ki so dostopne na OCLC strežniku:

- WorldCat – je največja bibliografska baza podatkov in vsebuje približno 32 milijonov zapisov o gradivu knjižnic po vsem svetu. Letni prirast zapisov je približno 2 milijona. Baza pokriva gradivo od leta 1000 n.š., ažuriranje je dnevno;
- ContentsFirst – vsebuje kazala za 13.000 naslovov serijskih publikacij. Zajete so predvsem revije v angleškem jeziku;
- ArticleFirst – opisuje več kot milijon enot (člankov, prispevkov), navedenih v vsebinskih kazalih baze podatkov ContentsFirst;
- ProceedingsFirst – vsebuje kazala publikacij (zbornikov...) s konferenc, srečanj, razstav, seminarjev po vsem svetu. Vključene so publikacije, ki jih sprejema Britanski knjižnično-dokumentacijski center (BLDSC) od oktobra 1993 dalje;
- PapersFirst – vsebuje podatke o posameznih referatih iz publikacij, ki so zajete v bazi podatkov ProceedingsFirst. Vsako leto je dodanih približno 500.000 referatov. Podatke dopolnjujejo mesečno.

Majda Kuraš

SINDIKALNE NOVICE

URESNIČILI PRAVICO SODELOVANJA DELAVCEV PRI UPRAVLJANJU

Sindikat kovinske in elektroindustrije - SKEI - v družbi ACRONI uveljavlja in zastopa ekonomske, gospodarske in socialne interese zaposlenih, predvsem pa svojih članov. Organizacijsko je trinajst sindikalnih enot (SE) povezanih v SKEI – podružnico ACRONI.

Zaupniki, izvoljeni na članskih sestankih SE, tvorijo izvršni odbor (IO), ki ga vodi predsednik. V okviru IO je imenovana pogajalska skupina treh članov, ki zastopa interese in sklepe IO na pogajanjih z vodstvom družbe. Vloga sindikata pa je omejena na uveljavljanje pravic iz kolektivne pogodbe, to pa pomeni, da sindikat o poslovanju in poslovnih odločitvah ne more odločati. Tu ne smemo pozabiti dejstva, da je vodstvo družbe dolžno voditi podjetje tako, da ustvari čim večji dobiček, ki pripada lastniku.

V letu 1999 je IO SKEI ACRONI na večih sejah razpravljal o tem, kako okrepiti sodelovanje zaposlenih pri odločanju o pomembnejših zadevah. V mesecu decembru je sprejel odločitev, da zaposlenim posreduje pobudo za ustanovitev sveta delavcev. To pa pomeni, da bomo delavci družbe ACRONI d.o.o.

Državni zbor Republike Slovenije je že leta 1993 sprejel **Zakon o sodelovanju delavcev pri upravljanju**, ki predstavlja za delavce pridobitev, s katero so na nov način vzpostavljeni odnosi med delodajalci in pri njih zaposlenimi delavci.

Sodelovanje delavcev pri upravljanju se po tem zakonu uresničuje na naslednje načine:

- s pravico do pobude in s pravico do odgovora nanjo
- s pravico do obveščenosti
- s pravico dajanja mnenj in predlogov ter z obvezo do odgovorov nanje
- z obveznostjo skupnih posvetovanj z delodajalcem
- s pravico do soodločanja pri nekaterih odločitvah delodajalca
- s pravico do zadržanja odločitev delodajalca
- s pravico do delavskih predstavnikov v nadzornem svetu družbe.

Nekatere od teh pravic lahko delavci uresničujejo kot posamezniki, večino pa preko osrednjega organa delavskega soupravljanja – **sveta delavcev**. Svet delavcev je torej predstavniški organ delavcev, preko katerega delavci lahko uresničujejo večino pravic, ki jih določa zakon. Vendar sodelovanje delavcev pri upravljanju po določilih zakona ni obveznost, ampak le pravica delavcev, o njenem uresničevanju pa se le-ti odločajo na zbore delavcev, ki jih skliče reprezentativni sindikat.

To pomeni, da se delavci v slehernem podjetju sami odločamo, ali bomo soupravljali ali ne. Glede na to da uresničevanje sodelovanja pri upravljanju pomeni možnost, da delavci lahko vplivamo na odločitve, ki zadevajo naš ekonomski in socialni položaj ter nekatere druge pravice iz dela, izvršni odbor sindikata SKEI v našem podjetju ocenjuje, da je edino prav in potrebno, da se za uresničevanje teh pravic odločimo tudi delavci ACRONIJA.

Zato bo sindikat v bližnji prihodnosti sklical zbore delavcev, na katerih se bomo delavci odločali o oblikovanju sveta delavcev v ACRONIJU ter o razpisu volitev. Člane sveta delavcev se namreč voli na tajnih volitvah, njihovo število pa je odvisno od števila zaposlenih. V našem primeru bo po določilih zakona imel 15 članov, v njem pa boste imeli svoje predstavnike delavci iz vseh organizacijskih enot.

Od nas delavcev je torej odvisno, ali bomo (kot to počnejo delavci že v mnogih podjetjih) uresničevali naše temeljne pravice, ki nam jih daje Zakon o sodelovanju delavcev pri upravljanju. Treba je le, da se vsi udeležimo zborov delavcev in sprejmemo sklep o oblikovanju sveta delavcev ter razpišemo volitve. O vseh podrobnostih vas bomo podrobneje seznanili v prihodnje.

Pobuda za sodelovanje pri uveljavljanju delavskega soupravljanja v družbi ACRONI d.o.o. je bila posredovana tudi sindikatu Neodvisnost KNSS – družbe ACRONI. Tudi na tem področju v sindikatu SKEI pričakujemo dobro sodelovanje. O sodelovanju bosta vodstvi obeh sindikatov odločali na skupnem sestanku v prvih dneh aprila 2000.

Janez Vilman

OBISK PREDSEDNIKA ODBORA ZA GOSPODARSTVO - DR. JOŽETA ZAGOŽNA

Na praznik občine Jesenice nas je na povabilo sindikata SKEI ACRONI 20. 3. 2000 obiskal predsednik Odbora za gospodarstvo Državnega zbora, dr. Jože Zagožen, s sodelavko -sekretarko odbora - ga. Jernejo Bergoč. Predsednik sindikata SKEI je imel že v lanskem letu stike s predsednikom za izboljšanje stanja v ACRONIJU, in sicer zaradi ogroženega poslovanja ACRONIJA, pa tudi zaradi cene električne energije itd. To stanje se je tudi z njegovo pomočjo izboljšalo.

Tudi zato je bil sedaj že čas, da se mu zahvalimo in ga obenem seznanimo s trenutnim stanjem v ACRONIJU, poslovanjem Slovenskih železarn in položajem v jeseniški občini.

Predsednik se je temu vabilu odzval, na sestanek pa smo povabili tudi predsednika uprave SŽ, g. Tasiča, direktorja ACRONIJA, g. Prešerna, s člani posloводства, g. Osovnikarjem in g. Bankom. Njegov obisk je bil prvi v tako veliki težki industriji.

Na sestanku je Predsednik sindikata SKEI, Janez Vilman, predsednika najprej seznanil s stanjem v ACRONIJU in se mu zahvalil za pomoč v preteklosti ter ga hkrati zaprosil, če nam lahko še kako pomaga kot predsednik odbora, predvsem pri težavah pri lastninjenju, ceni električne energije, razvoju. Poudaril je tudi, da bi bilo treba seznaniti predvsem državni svet, odbor za gospodarstvo, s stanjem ACRONIJA in SŽ, saj je tam prav tako treba spremeniti miselnost o SŽ, ki je še vedno močno negativna.

Člani posloводства in predsednik Svobodnega sindikata z gostoma dr. Jožetom Zagožnom (drugi z desne) in go. Jernejo Bergoč (tretja z desne).

Predsednik sindikata ga je seznanil tudi z zgodovino železarstva na Jesenicah, predvsem koliko nas je bilo zaposlenih v Železarni Jesenice in koliko nas je danes po posameznih podjetjih. Povedal je, da so seveda težave prisotne, da se prebijamo (ACRONI, Elektrode, SUZ, CPK, Energetika), da smo plače redno dobivali, da pa razvoja na Jesenicah žal ni kljub dobrim pogojem, opuščenemu prostoru in stavb, lokacijsko zagotovo zanimivi in veliki brezposelnosti. Predstavil je tudi naš cilj, in sicer dobro poslovanje ACRONIJA, s tem pa tudi boljše plače ter dobro sodelovanje z vsemi. Tako tudi delovna mesta ne bodo ogrožena. Predsednik Odbora je ta napor pohvalil.

Potem je stanje v ACRONIJU predstavil še direktor, g. Prešern. Seznanil ga je s težavami, ki smo jih imeli v preteklosti, s trenutnim stanjem, ki je videti dobro, omenil pa le še nekaj težav s ceno električne energije in obveznicami – krediti in obrestmi. Posebej je bil predsednik g. Zagožen seznanjen tudi z rezultati, ki smo jih dosegli v zadnjem času na področju dviga produktivnosti, trženja in medsebojnih odnosov, ekologije itd.

Predsednik uprave SŽ, g. Tasič, pa je predstavil poslovanje SŽ in težave, ki nas trenutno najbolj tarejo, potem pa še, kako poteka sanacija, odprodaja podjetij itd. - predvsem na primer, kam je šel sanacijski denar za sanacijo SŽ (večji del v banke).

Predsednika g. Zagožna je sama predstavitev močno zanimala, ocenili pa smo, da kot poznavalec tehnične stroke problem zelo hitro spozna in ga bo lahko strokovno predstavil tudi drugim v politiki. Ob kosilu pa je potekal še prijeten razgovor, ki je bil koristen za vse udeležene.

Po ogledu proizvodnje Jeklarne, Vroče valjarne, Hladne valjarne se je predsednik Zagožen vsem zahvalil za povabilo in

predstavitev, obenem pa nam zagotovil, da bo dal na dnevni red odbora za gospodarstvo pri državnem zboru tudi trenutno stanje v SŽ in ACRONIJU, potek sanacij, ekologijo, pogled na EU, ceno elektrike, lastninjenje itd. Poudaril je, da je ob obisku dobil tudi druge poglede na železarstvo, in dejal, da se bo zavzemal za to, da bi lastnina SŽ prišla v slovenske roke, ne v tuje, kar bi bilo dobro za vse nas. Predsednik SKEI ACRONI, g. Vilman, se je predsedniku in vsem ostalim zahvalil, obenem pa dejal, da si ACRONI še naprej želi dobro sodelovanje z njim in celotnim državnim odborom.

Janez Vilman

SPREMEMBA PLAČNEGA SISTEMA

Plače so že od nekdaj izjemno občutljivo področje, tako s socialnega, ekonomskega kot motivacijskega vidika. Nenehno se zaradi njih prepletajo interesi zaposlenih in njihovih sindikalnih predstavnikov z interesi delodajalcev. Previsoke plače povečujejo stroške dela, cene izdelkov in zmanjšujejo konkurenčnost podjetij. Prenizke plače pa ne spodbujajo delavcev za doseganje določenih ciljev in povzročajo nezadovoljstvo, kar pa lahko dolgoročno slabo vpliva na poslovne rezultate posameznih podjetij. Zato je pomembno, da z ustreznim sistemom nagrajevanja skušamo spodbuditi ljudi s plačo in ne zanjo, kajti motivacija za plačo pomeni nenehne zahteve po višanju le-te. Naš dolgoročni cilj na področju sistema plačne politike mora biti, da delavci vedno dobijo plačilo za storjeno, za kar je treba imeti jasno oblikovane kriterije.

Na sedežu uprave Slovenskih železarn so bila 23. 3. 2000 s strani obeh pogajalskih skupin parafirana skupna izhodišča plačne politike v sistemu SŽ. Zahteva za uskladitev plač v sistemu SŽ je bila s strani sindikata SKEI podružnice ACRONI poslana že pred 4 leti, resno pa so jo na pobudo SKEI delodajalci sprejeli šele februarja 1999.

Za pripravo skupnih izhodišč plačne politike je nadzorni svet Slovenskih železarn na svoji seji 29. 6. 1999 imenoval šestčlansko skupino, v kateri so bili predstavniki vseh lokacij. Delovna skupina je do meseca septembra pripravila osnutek izhodišč, ki so bila predmet pogajanj z obema sindikatoma. Pogajanja so bila zaključena v marcu 2000, hkrati pa je bil sprejet tudi terminski načrt uvedbe novega plačnega sistema. Tako morajo vse družbe, ki tvorijo sistem slovenskih železarn, preiti na nov plačni sistem najkasneje pet mesecev po podpisu skupnih izhodišč.

In kaj pomeni nov plačni sistem za družbo ACRONI?

Sedanjih devet tarifnih razredov razdelimo v 27 plačilnih skupin. Razmerje med najvišjo (27. plačilni razred 9. tarifnega razreda) in najnižjo plačo (izhodiščna plača za 1. TR je 59.504,00 SIT bruto) je 6 : 1.

Ob uvedbi plačilnih skupin bodo delavci razvrščeni v plačilne razrede glede na plačo, ki jo prejema (zaradi uvedbe novega sistema nagrajevanja nihče ne sme prejemati manjše plače), kasneje pa bo na osnovi izdelanih kriterijev lahko v plačilnih razredih napredovalo do 15 odstotkov delavcev letno, pri čemer se višina sredstev za plače ne sme povečati za več kot 1 odstotek.

Stimulacija bo odslej v višini od 0 do 20 odstotkov. Delavci, ki so pet let pred upokojitvijo, pa pridobijo še dodatnih 5 odstotkov. Ostali dodatki se obračunavajo na način, ki je v družbi že v veljavi, razen otežkočenih dodatkov, ki so po novem od 0,10 do 0,17 odstotka izhodiščne plače za 1. tarifni razred, kar pomeni, da bodo delavci prejemali pripadajoči otežkočen dodatek v enaki višini, ne glede na plačilno skupino, v katero bodo razporejeni.

Toliko na kratko, ko pa bo zadeva podpisana (predvidoma konec meseca) z vseh strani – delodajalci, sindikat - pa vas bomo podrobneje obvestili.

Janez Vilman

NEODVISNOST KNSS JE 30. MARCA 2000 PRAZNOVALA DESETO OBLETNICO SVOJEGA OBSTOJA

Začetek je bil težak, saj smo morali začeti skoraj brez sredstev, brez utečenih sindikalnih organizacij po podjetjih in občinah ter brez profesionalcev. Vse to si je prisvojila teden dni za nami ustanovljena, ali bolje, »prekrščena« Zveza svobodnih sindikatov.

Vselej smo poudarjali, da brez najmanj dveh samostojnih sindikalnih organizacij (od republiške ravni, panoge, do posameznega podjetja) ni sindikalne demokracije. Trdili smo, da je treba s pridobivanjem članstva pričeti iz nič s pristopnimi izjavami, kot da ima vsak svobodno presojo, v kateri sindikat se bo včlanil. Orali smo ledino na sindikalnem področju. Bili so vzponi, tudi nekaj padcev je bilo vmes. Danes smo ponosni, da smo ena izmed štirih reprezentativnih sindikalnih central v Sloveniji.

NEODVISNOST, KNSS se bo še naprej prizadevala za humanizacijo delovnih mest – dobro se namreč zavedamo, da se varstvo človekovih pravic prične ravno na delovnem mestu, kjer preživimo kar tretjino dneva. Prizadevali si bomo, da se bo spoštovala zakonodaja. Prizadevali si bomo za pošteno izplačilo, kajti znanje, delo, kapital in neodvisnost so temelj našega napredka

Sonja Cuznar

Člane sindikata NEODVISNOST kot tudi ostale zaposlene obveščamo, da smo 23. marca 2000 skupaj s pogajalsko skupino delodajalcev in sindikatom SKEI potrdili in parafirali predlog skupnih izhodišč plačne politike v sistemu SŽ. Pogajalska skupina je določila in potrdila načrt delovanja. Celotno gradivo se v skladu s sprejetim načrtom posreduje v potrditev Upravi SŽ. d.d., skupščinam družb in organom sindikatov. Ko se pridobijo sklepi posameznih organov, se s pogajanjem nadaljuje.

Še vedno je možnost letovanja v Moravskih Toplicah v počitniških prikolicaх, predelanih v lesene hišice. Cena nastanitve za 4 osebe in neomejeno kopanje je od 29. aprila 2000 dalje 45.000 tolarjev. Prednost do zasedbe terminov imajo člani sindikata NEODVISNOST. Termini potekajo od sobote do sobote.

Sonja Cuznar

NI MI VSEENO

Št. 82: Disciplinski ukrepi za zamude

Zakaj se morajo uvajati disciplinski ukrepi proti delavcem, ki izkoriščajo svoje minute za zamudo?

Št. 83: Ogrevanje upravne stavbe Javornik

V upravni stavbi na Javorniku so težave z ogrevanjem: vodo v sistem centralnega ogrevanja je treba dolivati najmanj dvakrat tedensko. Kam odteka, ni ugotovljeno, verjetno pa zaradi tega nastaja škoda na stavbi. Predlagamo odgovornim, da ugotovijo okvare in le-te tudi odpravijo. Zahvaljujemo se sodelavcem RTA, ki so v zimskem času prizadevno skrbeli za ogrevanje in nam zagotovili zadovoljive pogoje za delo.

V času zadnje ogrevalne sezone ni bilo mogoče odpraviti napake, ker sanacija zahteva večji poseg v celotni ogrevalni sistem.

Zavedamo se resnosti problema, tako smo že v mesecu aprilu začeli z določenimi aktivnostmi, sanacijo pa moramo zaključiti do začetka nove ogrevalne sezone.

Stanislav Martinuš

Št. 84: Kdaj nov pravilnik o plačah?

Že precej časa je minilo, odkar smo slišali, da je v izdelavi nov pravilnik o plačah, ki naj bi nam z najnižjimi dohodki nekoliko popravil krivice. Želimo, da nam ga predstavite v Novicah, predvsem predvidene spremembe, koliko ljudi se s tem ukvarja, in pojasnite, zakaj se stvari tako dolgo vlečejo. Dopis smo poslali tudi na obratovodstvo HV in poslovodni odbor.

O novem pravilniku o plačah lahko preberete v tokratni številki v rubriki »Sindikalne novice«.

Št. 85: Prikazovanje učinkovitosti v Jeklarni

V Jeklarni se mesečno prikazuje učinkovitost izmenskih delovodij. Zanima me, s čim so delovodje nagrajeni in če so, kako? Ali so do te nagrade upravičeni tudi podrejeni delavci.

Na to vprašanje ni mogoče odgovoriti preprosto z da ali ne, zato sem na v resnici kompleksno zastavljeno vprašanje pripravil podrobnejši odgovor, tako da bo informacija celovita in - upamo - zadovoljiva za spraševalca.

Plačni sistem v podjetju je zasnovan na različnih elementih, ki v skupnem seštevku tvorijo t.i. plačo, ki jo prejmemo v plačilni kuverti. Struktura plače je prikazana na sledeči shemi, ki ponazarja sestavljenost in posamezne elemente (shema).

Kot je razvidno iz sheme, kar nekaj elementov vpliva na višino plače. Vprašanje, ki je bilo naslovljeno na obratovodstvo, pa se omejuje na prikazovanje in izražanje učinkovitosti dela, to pa je področje merljivih kriterijev dela. Ti so opredeljeni in določeni v Podjetniški kolektivni pogodbi ter Pravilniku o merljivih kriterijih, ki

to področje urejata.

Merljivi kriteriji dela v Jeklarni zajemajo elemente produktivnosti in storilnosti delavcev in naprav ter elemente gospodarnosti poslovanja, ki so pomembni za uspešno poslovanje jeklarne in podjetja. Ti elementi pa so tehnološki zastoji, vzdrževalni zastoji, specifična poraba elektrike, prodori na kontilivu ipd. Od doseganja posameznih vrednosti teh elementov je odvisen doseženi odstotek stimulacije iz naslova učinkovitosti dela. Prisotnost posameznikov ali skupin in oblikovanje meril je usklajeno in naravnano tako, da bodo spodbujali doseganje postavljenih ciljev obrata Jeklarne in podjetja.

V sistemu izračuna učinkovitosti dela v Jeklarni ugotavljamo stopnjo doseganja za skupine delavcev – skupinska merila (EOP, KL, VOD, Vzdrževanje.....), in posameznike – individualna merila (vodje procesa EOP, KL, VOD), ki zajemajo najpomembnejše elemente, na katere imajo neposredni vpliv in so pomembni za doseganje optimalnih rezultatov poslovanja obrata.

- Izračun učinka za vse zaposlene v jeklarni temelji na osnovnem izračunu faktorja P, v katerem sta vključena P1 (storilnost EOP – nt/dan obratovanja) in P2 (produktivnost dela – načrtovane ure delavcev/efektivne ure delavcev). Na ta osnovni izračun so nadgrajeni vsi ostali elementi skupinskih meril in individualnih meril učinka dela, kriteriji pa zagotavljajo doseganje načrtovanega obsega proizvodnje z optimalnim številom opravljenih ur. (glavni cilj)
- Skupinska merila EOP zajemajo odstotek tehnoloških zastojev in specifične porabe kwh/t EOP,
- skupinska merila KL zajemajo število prodorov na KL
- skupinska merila Vzdrževanja odstotek vzdrževalnih zastojev.
- individualna merila EOP (vodje procesa) poraba kwh/chg, čas T1 in T3 izdelave jekel, napake kem. analize
- individualna merila VOD (vodje procesa) čas izdelave navadnih jekel, čas izdelave Cr jekel, napake v izdelavi, število sekvenc
- Individualna merila KI (vodje procesa) število prodorov, število prodorov na vmesni ponovci, število »zmrznjenih« chg

Ob pregledu navedenih dejstev in sistema ugotavljanja doseganja merljivih kriterijev dela lahko ugotovimo, v kakšnem sistemu izračunavanja so vodje procesa (individualni) in delavci na napravah – EOP, VOD, KL (skupinski). Iz povedanega je razvidno, da imajo vodje procesa in podrejeni iste sisteme merjenja učinka v osnovi (P), različne pa v elementih gospodarjenja (zastoji, porabe, časi...). Sistemi so tako naravnani zato, da je zagotovljena največja vključenost sodelavcev na tistih elementih sistema, na katere imajo največji vpliv, so pa izrednega pomena za gospodarno vodenje procesa izdelave jekla, zato smo jih z obratovodstvom tako tudi oblikovali.

Sistem je morda videti na prvi pogled zapleten, vendar je v izračunih in kontroli doseganja enostaven, jasen in pregleden.

Pozitivni trend gibanja večine kazalcev gospodarnosti poslovanja v Jeklarni je prisoten že več let, kar je nedvomno zasluga sodelavcev jeklarjev, ki so s svojim znanjem in prizadevanji take premike tudi dosegli. Morda je k takemu gibanju primaknil droben prispevek tudi sistem merljivih kriterijev, ki je naravnani k spodbujanju optimalnega dela in doseganja načrtovanih rezultatov poslovanja Jeklarne.

Odgovor je malce daljši, ker je treba razložiti tudi druge dejavnike, ki vplivajo na oblikovanje posameznega kriterija sistema in odločitev, v kakšnem sistemu izračuna bo zajet posameznik ali skupina.

Marjan Lah

Št. 86: Nagrajevanje srednjega kadra

Kdaj bo srednji kader v Acroniju dosegel slovensko povprečje osebnega dohodka?

Št. 87: Kaj je z delnicami družbe Lameta?

Kdaj in kako lahko delnice prodam in po kakšni vrednosti? Ali je delnice mogoče unovčiti pri nakupu stanovanja ali v primeru nakupa gradbenega materiala? Katera vrsta materiala ali izdelka podjetja Acroni bi bila mogoča kot predmet kompenzacije?

V drugi polovici lanskega leta so bili izpolnjeni vsi pogoji za začetek trgovanja z delnicami, ki so bile pridobljene na osnovi potrdil o manj izplačanih plačah in na osnovi lastninskih certifikatov. Način prenosa (prodaje) delnic poleg zakonskih predpisov določa predvsem statut delniške družbe, ki so ga potrdili delničarji - ustanovitelji delniške družbe Lameta. Iz statuta je razvidno, da je delnice mogoče neposredno prenašati - prodajati samo na načine:

delničar delničarju,

delničar delniški družbi Lameta,

delničar družbi v sistemu SŽ.

Vsako drugačno prodajo tretjim osebam mora predhodno potrditi nadzorni svet družbe, ki lahko tudi zavrne predlagano prodajo, če gre za prenos delnic :

na tujo fizično ali pravno osebo,

na katerokoli drugo fizično ali pravno osebo, ki bi lahko veljala za konkurenčno in škodljivo za poslovne interese družbe,

na kateregakoli pridobitelja (kupca), ki bi s prenosom pridobil več kot 5 odstotkov vseh delnic družbe.

Dejansko to pomeni, da lahko vsak delničar, ki se zanima za prodajo svojih delnic, le-te prenese na drugega delničarja, ki je pripravljen plačati dogovorjeno kupnino. Prenos kupnine se lahko opravi samo preko žiro računa delniške družbe, ki je istočasno zadolžena za ažurno vodenje delniške knjige. Predlogi za prodajo in nakup delnic se lahko oblikujejo prosto ali pa tudi preko interne oglasne deske na v ta namen pripravljenih obrazcih.

Za samo prodajo »železarskih delnic« je bilo oblikovanih že več sto ponudb, posamezniki so želeli prodati delnico tudi po 100,00 SIT (nominalna vrednost je 1.000,00 SIT), toda kljub relativno nizki ceni nobena delnica še ni zamenjala lastnika (ni bila prodana). Prodaja delnic neposredno delniški družbi ni mogoča, saj družba še ne razpolaga s prostim kapitalom, prodaja drugim družbam v okviru SŽ pa do dokončnega lastninskega preoblikovanja tudi ni verjetna.

Nizka cena in nedokončan proces lastninskega preoblikovanja naj bi tudi bili glavni oviri za že večkrat omenjeno predlagano in nerealizirano menjavo/prodajo delnic na račun kupnine za stanovanja. Ob tem pa velja izpostaviti, da so delnice tržno blago, da se cene delnic gibljejo glede na ponudbo in povpraševanje ter da se tudi v primeru menjave delnic za kupnino stanovanj načeloma lahko upošteva samo tržna vrednost delnic oziroma vrednost, ki jo je kupec pripravljen plačati.

Iz vsega navedenega sledi, da je delnica vrednostni papir, v konkretnem primeru izdan v nematerializirani obliki, ki izkazuje pravico do deleža pri dobičku (dividende) in pravico do soupravljanja preko organov delniške družbe - tj. nadzornega sveta in skupščine delniške družbe. Teh pravic pa po nobeni obstoječi zakonski regulativi ni mogoče neposredno menjati za gradbeni material ali druge vrste materialov in izdelkov iz proizvodnega programa Acronija.

Ludvik Bergles

Št. 88: Komentar na odgovor o reklam za Kranjsko Goro

Na vprašanje o reklam za Kranjsko Goro g. Ljubo Osovnikar odgovarja, da je bil namen vodstva zaposlene spodbuditi k večjemu rekreiranju v zimskem času. Če bi delavci imeli višje plače, bi se že rekreirali brez spodbude vodstva. Zakaj vodstvo ne usmeri svojih spodbud k povišanju obupnih osebnih dohodkov delavcev?

Glede gibanja osebnih dohodkov:

Povprečna bruto plača v decembru 1998 je znašala 124.066 tolarjev, neto pa 83.120 tolarjev. V letu 1999 je prišlo do povišanja plač, in sicer v januarju za 5,5 odstotkov, v juniju za 2 odstotka, v avgustu za 2,3 odstotka ter v septembru za 3 odstotke.

Povprečna bruto plača, izplačana v decembru, je tako znašala 144.858 tolarjev, neto pa 95.842 tolarjev. V letu 1999 so se osebni dohodki povečali za 13,4 odstotka, kar je več, kot je znašala stopnja inflacije. To pa pomeni, da so se plače tudi realno povišale. Korekcija plač je bila narejena tudi v januarju letošnjega leta, in sicer so se urne postavke povečale za 2,4 odstotka. Povprečna bruto plača, izplačana v marcu, je znašala 150.174 tolarjev, neto pa 100.905 tolarjev.

Polonca Marjanovič

Št. 89: Komentar na odgovor ga. Damjane Muršec

V 3. številki novic smo prebrali, pod kakšnimi pogoji je možno imenovati kandidate na delovna mesta s pooblastili. V našem podjetju je mnogo zaposlenih, ki s svojim pridnim delom in dolgoletnimi izkušnjami ne morejo pridobiti niti ustrezne stimulacije, saj pri vodstvu naletijo na odgovor, da nimajo ustrezne izobrazbe. Očitno pa je po vašem mnenju izobrazba zgolj formalnost in ne pogoj za pridobitev zelenega delovnega mesta.

Kar se tiče anonimnosti avtorjev podobnih člankov, menim, da je nujna, saj se ti kaj hitro lahko zgodi, da ostaneš brez svojega delovnega mesta.

Št. 90: Vzdrževanje viličarjev

Zanima me, zakaj se za vzdrževanje viličarjev iščejo zunanji izvajalci, ko pa imamo lastne delavnice?

Zniževanje stroškov mora postati naša vsakodnevna tema. Vzdrževanje viličarjev je le eno izmed področij, kjer moramo izboljšati stanje v vseh pogledih.

Slavko Kanalec

ODGOVORI NA POBUDE IZ PREJŠNJE ŠTEVILKE**Št. 80: Avtošole**

Avtošole so bile z dopisom uprave Acronija obveščene, da je učenje kandidatov na naših parkiriščih prepovedano.

Anton Albreht

IZ ZGODOVINE ŽELEZARNE**GIBANJE DELNIŠKEGA KAPITALA**

Dne 18. septembra 1869 je bila pri takratnem Deželnem in trgovskem središču v Ljubljani vpisana v register ena prvih delniških družb na Slovenskem – Kranjska industrijska družba (KID). Nastala je z združitvijo majhnih in razseljenih fužin (z izjemo železnikov in dvora), ki so izgubljale korak s sodobnejšo konkurenco zaradi tehnološke in ekonomske zaostalosti.

Tedaj so bili v lasti podjetja: Parni mlin v Ljubljani, fužine na Savi, Javorniku, Radovni, Bohinju in Tržiču ter veliki gozdni kompleksi na Jelovici in Pokljuki. Začetni kapital družbe je znašal 600.000 FI (florintov) in je bil razdeljen na 1200 delnic po 500 FL, ki niso bile izstavljene na ime, temveč na prinositelja, tako da se je lastništvo ugotovilo le na osnovi izplačila dividendnih kuponov ali pa pri vsakoletnem zasedanju glavne skupščine oziroma predsedstva družbe, katerega predsednik je bil lastnik ali pa predstavnik lastnika večinskega paketa delnic.

Iz spodnje tabele lahko razberemo, kako se je v času od leta 1869 do leta 1941 (1945) skladno z rastjo KID povečeval delniški kapital. Kaj več o tem, predvsem pa o njegovih lastnikih, pa v prispevku v naslednji številki Novic.

LETO	EMISIJA				ZAMENJAVA				VALORIZACIJA GLAVNICE	STANJE PO IZVRŠENI SPREMEMBI							
	Število delnic	Nominalna vrednost	Glavnica	VZETIH IZ PROMETA		IZDANIH		Število Delnic		Nominalna Vrednost	Glavnica						
				Število delnic	Nominalna vrednost	Število	Nominalna vrednost										
1869	1200	FI*	500	FI	600.000						1200	FI	500	FI	600.000		
	2200	FI	500	FI	1.100.000						3400	FI	500	FI	1.700.000		
1888	1000	FI	500	FI	500.000						4400	FI	500	FI	2.200.000		
1890	1000	FI	500	FI	500.000						5400	FI	500	FI	2.700.000		
1896	4600	FI	500	FI	2.300.000						10000	FI	500	FI	5.000.000		
1896						3380	FI	500	3380	FI	500	10000	FI	500	FI	5.000.000	
1900						20	FI	500	20	FI	500	10000	FI	500	FI	5.000.000	
1900						10000	FI	500	10000	K**	1000	10000	K	1000	K	10.000.000	
1905	4000	K	1000	K	4.000.000						14000	K	1000	K	14.000.000		
1912						14000	K	1000	70000	K	200	70000	K	200	K	14.000.000	
1912	20000	K	200	K	4.000.000						90000	K	200	K	***18.000.000		
1926											Din	9.000.000	90000	Din	150	Din	13.500.000
1931	210000	Din	150	Din	31.500.000								300000	Din	150	Din	45.000.000
1935	300000	Din	150	Din	45.000.000								600000	Din	150	Din	90.000.000
1940	200000	Din	150	Din	30.000.000								800000	Din	150	Din	120.000.000
1941****	3000	RM	100	RM	300.000								3000	RM	100	RM	300.000
	1700	RM	1000	RM	1.700.000								1700	RM	1000	RM	1.700.000
	500	RM	2000	RM	1.000.000								500	RM	2000	RM	1.000.000
	3000	RM	5000	RM	15.000.000								3000	RM	5000	RM	15.000.000
																	18.000.000

OPOMBE:

- * Florinti;
- ** Krone;
- *** Od leta 1920 je bilo 18.000.000 Kron 4.500.000 Din (4 krone je 1 dinar)
- **** Na osnovi nemške zakonodaje se je ob okupaciji (1941) zvišala knjižna vrednost premoženja (kapitala), zato so se zvišale tudi družbene rezerve za povečanje delniške glavnice. Ta operacija pa je bila izvedena samo v poslovnih knjigah, zato te delnice niso bile nikoli natisnjene in izdane.

VIRI:

Zapisniki zasedanj Glavne skupščine KID 1869–1945, zgodovinski arhiv Muzeja Jesenice;

Poročilo o delnicah KID z dne 30. novembra 1939, arhiv Acroni;

Računski zaključki KID na dan 31. 12. 1944 in 7. 5. 1945, arhiv Acroni

Zbral in zapisal: Zdravko Kovačič

NOVA JESENIŠKA POŠTNA ZNAMKA TRILOBIT IN ODPRTJE RAZSTAVE OB TEJ PRILOŽNOSTI

Muzej Jesenice hrani bogato železarsko in paleontološko dediščino jeseniškega področja, ki je predstavljena na stalni razstavi v Ruardovi graščini na Stari Savi. Paleontološko zbirko smo odprli leta 1993, v njej pa so predstavljene okamenle rastline in živali iz jeseniškega prostora. Letos se je Pošta Slovenije odločila, da v okviru programa priložnostnih poštних znamk izda znamko trilobit, na kateri je upodobljen Trilobit Paladin (Kaskia) bedici, fosil, ki je svoje ime dobil po njegovem najditelju, Jeseničanu Jožetu Bediču.

Trilobiti so bili že v starem zemeljskem veku ena najpomembnejših

desno od njega simetrične plevre. Trilobiti so imeli na glavi dolge tipalke, velik naglavni ščit, ki se je lahko podaljševal nazaj v dolge bodice. Velike sestavljene oči so bile podobne žuželčjim. Na trebušni strani so imeli številne dvovejnate noge, od katerih je del služil za hojo po morskem dnu, drugi pa je nosil lamelaste škrge. Oklep je bil hitinast. Posamezni členki so bili med seboj gibljivo povezani, kar jim je omogočalo, da so se ob nevarnosti lahko zvili v klobčič.

Na znamki upodobljena vrsta Trilobita je živel pred približno 290 milijoni let na ozemlju današnjih Spodnjih Počival v Javornškem Rovtu. Tu ga je odkril neutrudni raziskovalec in nabiralec fosilov Jože Bedič. Novo vrsto sta leta 1977 opisala profesorja Gerhard in Renata Hahn iz univerze v Marburgu in ji na predlog prof. dr. Antona Ramovša dala vrstno ime Bedici po Jeseničanu Jožetu Bediču.

Slovesna predstavitev znamk Trilobit in Storžič je bila 21. marca letos v gradu Hrib v Preddvoru. Na prireditvi so sodelovali predstavniki Pošte Slovenije, Občine Preddvor, Planinske zveze Slovenije, predstavniki Slovenske akademije znanosti in umetnosti ter strokovne javnosti, Agrarne skupnosti Bašelj in predstavniki medijev. Predstavitve smo se udeležili tudi jeseniški muzealci in se predstavili z vitrino, v kateri smo razstavili naše promocijsko gradivo.

Ob tej priložnosti smo v Muzeju Jesenice pripravili razstavo o trilobitu, ki je upodobljen na znamki. Slovesna otvoritev razstave je bila v četrtek, 23. 3. 2000 ob 11. uri v prostorih Kosove graščine na Jesenicah. Na otvoritvi so sodelovali predstavniki Pošte Slovenije - enote Kranj, ki so se predstavili s priložnostnimi panoji, prodajo znamk in priložnostnim žigom. Podžupan Občine Jesenice, g. Valentin Markež, je ob tej priložnosti v imenu občine Jesenice predstavniku Pošte Slovenije - enote Kranj g. Čadežu izročil simbolično darilo. Razstava je odprta do konca meseca aprila, od torka do petka od 10. do 12. ure dopoldan in od 16. do 18. ure popoldan ter v soboto od 10. do 12. ure.

Vljudno Vas vabimo, da si razstavo ogledate!

Kokošinek Nataša, ravnateljica Muzeja

in najštevilnejših živalskih skupin, skupina izumrlih členonožcev. Pojavili so se pred okoli 520 milijoni let, zadnji pa so izumrli pred okoli 250 milijoni let. Členonožci so živali, ki imajo členasto telo. Mednje sodijo tudi trilobiti, ki so dobili ime po trojni členitvi telesa v vzdolžni in prečni smeri. V prečni smeri razdelimo telo na glavo, oprsje in zadek. Vzdolžno ločimo osrednje vreteno ter levo in

POHODNIŠTVO

KRIŠKA GORA

Kar nekam pozno se oglašam s tem predlogom. V zimskem času je na Kriški gori ob koncu tedna odprta gostoljubna koča. Pa tudi tradicionalni pohod, ki ga vsako leto organizirajo Kriški planinci, ste zamudili. Nič ne de. Pač ne boste potrebovali derez.

Jaz sem jo prvič obiskal bolj po naključju. Ko sva se z ženo vračala z Jezerskega, sem se precej uštel. Ocenil sem namreč, da vzpon na Kočno traja dobri dve uri. No, pet je bolj prava ocena! Imela sva še polne nahrbtnike in voljo do hribolazenja, zato sva se odločila za Kriško goro. V eni uri bova na vrhu! Pa ni bilo tako. Zopet sem se uštel. Lepe poti skozi gozd sva se lotila ob 11. uri. Za kosilo pa še nisva videla koče. Dan se je že začel narobe in se tako očitno tudi nadaljeval, ko sem za piko na i razlil še pijačo v nahrbtniku. Žejna sva se v zatohli vročini prav počasi premikala po lepo nadelani poti. Tudi obilica prelepega cvetja me ni spravila v dobro voljo. Misli so mi venomer uhajale k bistri vodi, ki se je bom napil, ko pridem do koče. Klopce ob poti s spodbudnimi napisi so me venomer vabile k počitku. Končno sva iz gozda zavila na trato pod kočo. Ko sva potešila žejo in se okrepčala, naju je prijel, da bi šla še naprej proti Tolstemu vrhu. Poletni dan je bil še dolg. Pot po grebenu ni nevarna in ne strma. Ob razgledih na vrhove Storžiča, pa preko kranjske in ljubljanske kotline na Snežnik, na Julijce in Karavanke

ter dolgi hrbet Košute, je hitro minila. Čakal naju je še spust s Tolstega vrha na sedlo pod Storžičem in potem nazaj do izhodišča. Za pot od Gozda (889m/nm) – vasice, do katere se lahko pripeljete, pa do koče na Kriški gori je 2 uri hoda. V lepem vremenu se splača nadaljevati pot do Tolstega vrha (1 ura hoda), od tam pa se po strmi poti spustite do sedla pod Storžičem in potem po gozdu prečite Kriško goro zopet do vasice Gozd.

Golica s Pustega rova.

Na koncu naj vas še povabim na naš prvi železarski pohod. V mesecu maju bomo šli na Golico. O datumu odhoda in vsem potrebnem boste pravočasno obveščeni.

Janko Avsenik

NAGRADNA KRIŽANKA

Rešeno nagradno križanko pošljite do 10. maja 2000 na Kadrovsko službo Acroni, tisti, ki niste zaposleni pri nas pa na naslov:

SŽ ACRONI d.o.o.

Cesta Borisa Kidriča 44

4270 Jesenice

s pripisom NAGRADNA KRIŽANKA.

Izmed prispelih pravih rešitev bomo izžrebali tri nagrajence, ki bodo prejeli denarne nagrade:

1. nagrada 5.000 tolarjev

2. nagrada: 3.000 tolarjev

3. nagrada 1.000 tolarjev

AVTOR: DRAGO RONNER	CHICAGO 1886	DIFERENCA	ALAIN DELON	ZIBLIJAJ	IBSENOVA DRAMA	ODISEJEVA DOMOVINA	DRŽAVA V ZAHODNI AFRIKI	DAVID HILBERT	OSNOVNA MERA	SLADKA ALKOHOLNA PIJAČA	STAROGRŠKI JUNAK	ACRONI	OŠTEVILČEN ODSTAVEK ZAKONA	GRŠKI BOG VETROV	SLOVENSKI PISATELJ (JANEZ)	NAŠ SKLADATELJ IN DIRIGENT (BOJAN)
CHICAGO 1886												VOJAŠKA FORMACIJA				
STROKOVNIAK ZA RADIOTEHNIKO												ANGLEŠKI PLEMIŠKI NASLOV				
VOJKO ZIDAR			OBRAMBA OPICA Z BORNEA					PRITOK VOLGE V RUSIJI				PEVKA VILER PARADIŽ, RAJ				
ILOVICA GLINA				GORSKI REŠEVALNI ČOLN				7 DNI RODNA DEŽELA						IZTOK MLAKAR GOJTELJ ŽIVALI V AKVARIJU		
ČAS BREZ VOJNE				NEKDANJA POKRITA KOČIJA	SORTA JABOLK SL. KEMIJSKI FIZIK								TROPSKA KUKAVICA PIJAČA IZ ZELIŠČ			
EDINA JORDANSKA LUKA						ALBIN OGRIS			MEHKO OBUVALO	MEČKALO HRVAŠKI SLIKAR (VJEKOSLAV)						
ZDRAVILNA RASTLINA						ACRONI	MOKROTA LOVEC NA KAČE				BIVALIŠČE UMRILIH ČRT KANONI				SLOVENSKI NARODNI HEROJ (ZVONKO)	DEL TELES ZA DOLOČENO FUNKCIJO
ACRONI	ČELADA	LESNATA RASTLINA GALERIJA V LONDONU				SLOVENSKI EKONOMIST (JANEZ)						PUBLICIST DOLAR IGRAKA NIELSEN				
IZBOČENI DEL KLOBUKA						PRIPADNICA AVAROV PREDSTOJNIK							ČAPKOV ROMAN RASTLINSKA BODICA			
LATINSKI JEZIK											BRITANSKI GLASBENIK GORDON SUMNER					
NASIČEN OGLIKOVODIK					PORTUGALSKI POLITIK (RAMALHO)						IVER					
KLIMAKTERIJ					SUKNJA NA ŠKRICE					ACRONI	NAŠ PESNIK ASKERC					

Novice so interni časopis SŽ Acroni, naklada 1720 izvodov. Uredniški odbor: Ljubo Osovnika, Polonca Marjanovič, Aleš Lagoja, Lilijana Markež. Fotografije: Jani Novak, Lilijana Markež, arhiv Tiskarna knjigoveznica Radovljica, Muzej Jesenice. Novice izhajajo enkrat mesečno.

Oblikovanje in tisk Tiskarna knjigoveznica Radovljica.